

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Jenny Hertz
0171-626298
jenny.hertz@enkoping.se

Tekniska nämnden

Verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Förslag till nämnden

Tekniska nämnden beslutar att:

1. Godkänna redovisningen av verksamhetsberättelsen 2023 för teknisk nämnd, bilaga 1.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har följt upp nämndplanens målsättningar, kvalitetsindikatorer och ekonomi och redovisat detta för tekniska nämnden i maj och september 2023. Nu redovisas en slutlig verksamhetsberättelse i februari 2024.

I verksamhetsberättelsen ingår både verksamhetsuppföljningen och det ekonomiska bokslutet för 2023, bilaga 1.

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Verksamhetsuppföljning

Förvaltningen har analyserat framdriften i aktiviteter, inverkan av omvärldsfaktorer och utfallet för måluppfyllnad av nämndmål och kvalitetsindikatorer. För denna uppföljning använder vi oss både av faktiskt utfall och prognoser då utfallet för några av våra mål inte är tillgängliga förrän i kvartal två. År 2023 har varit ett speciellt år med ändrade förutsättningar på grund av ett oroligt världsläge och följd effekter från pandemin. Det har påverkat både vår verksamhet och hela samhället. Vi har arbetat med prioriteringarna för att nå nämndens långsiktiga mål under året och ser att det skett framdrift i flera områden. Trots att året varit ansträngande har verksamheterna klarat sina leveranser.

Ekonomisk uppföljning

Total driftbudget för förvaltningens skattefinansierade verksamhet uppgår till 147,1 miljoner kronor och utfall är 167,7 miljoner kronor. Det innebär ett totalt underskott på 18,4 miljoner kronor för förvaltningen. Vilket framförallt är kopplat till kostnadsökningar på grund av inflation och engångskostnader för nedskrivning av fastigheter.

Tekniska nämndens driftsbudget för skattefinansierad löpande verksamhet för 2023 uppgår till 129,6 miljoner kronor. Det innebär ett underskott på 13,3 miljoner kronor för Tekniska nämndens löpande drift. Avvikelsen mellan budget och utfall beror framförallt på ökade kostnader för vinterväghållning och samhällsbetalda resor. Kostnaderna för vinterväghållning har ökat på grund av högt index, men även att väderförhållanden har varit krävande för verksamheten. För att hantera dessa kostnadsökningar har vissa rekryteringar förskjutits i tid. Även verksamheten för fastighet har ökade kostnader för bland annat externa hyror på grund av indexhöjningar i hyresavtal, men verksamheten har kunnat parera detta med andra kostnadsjusteringar. Detta motsvarar en besparing på cirka 16 miljoner kronor som fastighet hanterar.

Tekniska nämndens budget för ej löpande verksamhet så som markförsörjning ej löpande verksamhet, specialfastigheter, lokalbank och kostnader av engångskaraktär relaterat till fastigheter så som rivning, sanering, tvister och nedskrivningar är 19,7 miljoner kronor. Här inkluderas även driftskostnader för byggnation av nytt kommunhus. Utfall för helår 2023 är 24,8 miljoner kronor. Avvikelsen mellan utfall och budget är ett underskott med 5,1 miljoner kronor. Underskottet beror på att nedskrivning av engångskaraktär skett på fastigheter utan verksamhet med 10,1 miljoner kronor. Ett gott arbete i lokalförsörjningsprocessen gör att budgeten för outhyrda fastigheter visar ett överskott då kommunen har hög grad av uthyrning av sina fastigheter.

Verksamheten för Vatten och avlopp (VA) visar ett underskott på 16,0 miljoner kronor jämfört med 0 miljoner kronor i budget för 2023. Anledningen till avvikelsen från budget är rådande inflation och räntehöjningar.

Bilaga: Verksamhetsberättelse 2023, Tekniska nämnden

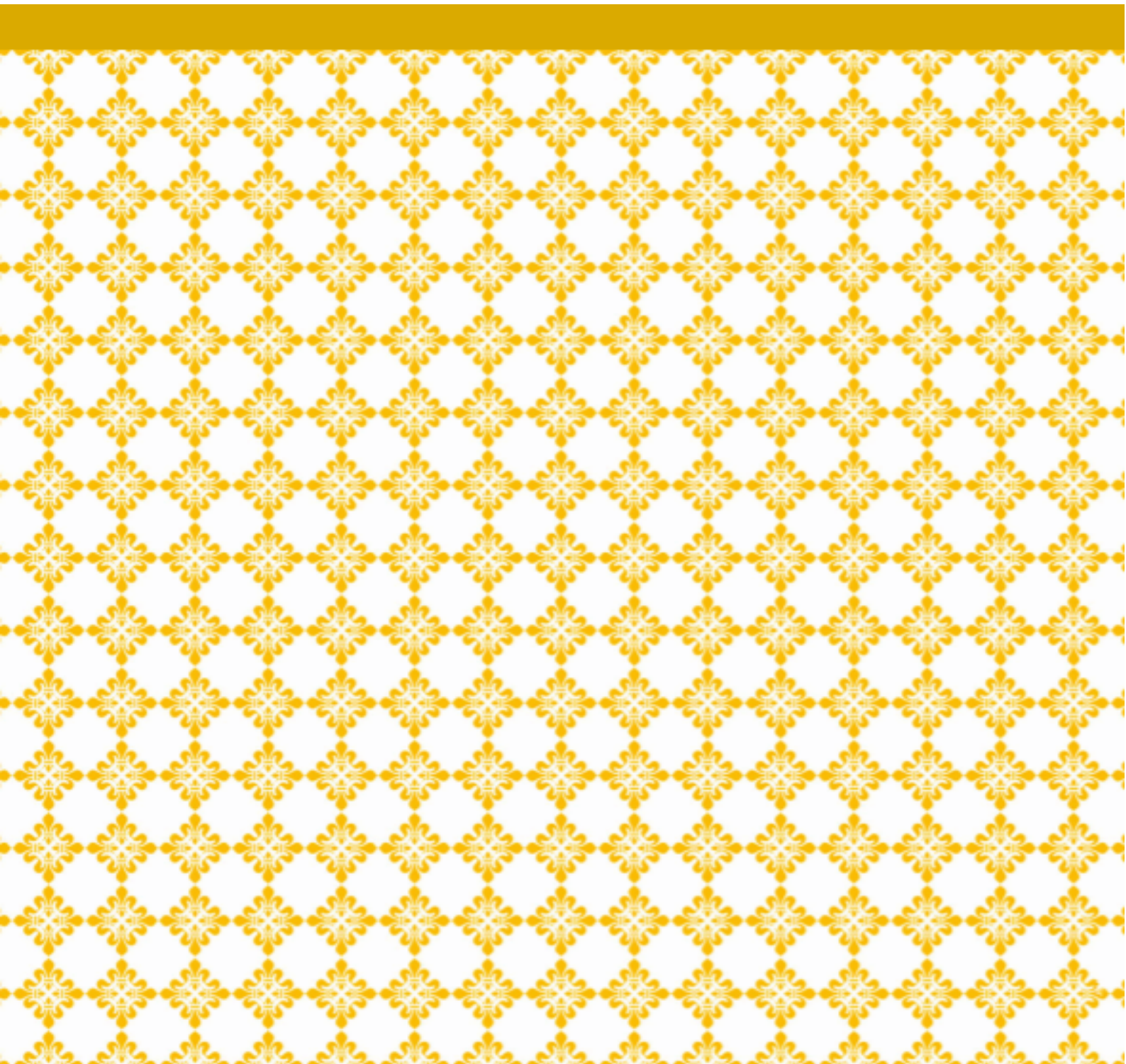
Frida Magnusson
Stabschef
Enköpings kommun

Jenny Hertz
Business controller
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse 2023

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Uppdrag och ansvar	3
3	Väsentliga händelser	4
4	Uppföljning verksamhetsmål	4
5	Uppföljning medarbetarmål	20
6	Uppföljning ekonomi	24
7	Investeringsredovisning	31
8	Förväntad utveckling	35
9	Uppföljning kvalitetsplan	36
10	Verksamheten för vatten- och avlopp	41

1 Sammanfattning

Förvaltningen har analyserat framdriften i aktiviteter, inverkan av omvärldsfaktorer och utfallet för måluppfyllnad av nämndmål och kvalitetsindikatorer. Utifrån det rådande omvärldsläget har vi haft fortsatt fokus på beredskapsfrågor, säkring av pågående projekt och hantering av ekonomiska konsekvenser. Läget är besvärligt både i nutid och risk finns att 2-5 år framåt kommer att bli mycket utmanande för hela samhället.

Total driftbudget för förvaltningens skattefinansierade verksamhet uppgår till 147,1 miljoner kronor och utfall är 167,7 miljoner kronor. Det innebär ett totalt underskott på 18,4 miljoner kronor för förvaltningen. Vilket framförallt är kopplat till kostnadsökningar på grund av inflation och engångskostnader för nedskrivning av fastigheter.

Tekniska nämndens driftsbudget för skattefinansierad löpande verksamhet för 2023 uppgår till 129,6 miljoner kronor. Det innebär ett underskott på 13,3 miljoner kronor för Tekniska nämndens löpande drift. Avvikelsen mellan budget och utfall beror framförallt på ökade kostnader för vinterväghållning och samhällsbetalda resor. Kostnaderna för vinterväghållning har ökat på grund av högt index, men även att väderförhållanden har varit krävande för verksamheten. För att hantera dessa kostnadsökningar har vissa rekryteringar förskjutits i tid. Även verksamheten för fastighet har ökade kostnader för bland annat externa hyror på grund av indexhöjningar i hyresavtal, men verksamheten har kunnat parera detta med andra kostnadsjusteringar. Detta motsvarar en besparing på cirka 16 miljoner kronor som fastighet hanterar.

Tekniska nämndens budget för ej löpande verksamhet så som markförsörjning ej löpande verksamhet, specialfastigheter, lokalbank och kostnader av engångskaraktär relaterat till fastigheter så som rivning, sanering, tvister och nedskrivningar är 19,7 miljoner kronor. Här inkluderas även driftskostnader för byggnation av nytt kommunhus. Utfall för helår 2023 är 24,8 miljoner kronor. Avvikelsen mellan utfall och budget är ett underskott med 5,1 miljoner kronor. Underskottet beror på att nedskrivning av engångskaraktär skett på fastigheter utan verksamhet med 10,1 miljoner kronor. Ett gott arbete i lokalförsörjningsprocessen gör att budgeten för outhyrda fastigheter visar ett överskott då kommunen har hög grad av uthyrning av sina fastigheter.

Verksamheten för Vatten och avlopp (VA) visar ett underskott på 16,0 miljoner kronor jämfört med 0 miljoner kronor i budget för 2023. Anledningen till avvikelsen från budget är rådande inflation och räntehöjningar.

Förvaltningen har stort fokus på förbättringsarbete och arbetar aktivt med kostnadseffektiviseringar för att nå en budget i balans.

2 Uppdrag och ansvar

Tekniska nämnden i Enköpings kommun ska se till att det finns välskötta kommunala fastigheter, rent vatten, väl underhållna och säkra vägar, unika parkmiljöer samt bra och goda måltider.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är tekniska nämndens tjänstemannaorganisation. Förvaltningen har cirka 350 anställda och leds av förvaltningschef Gunilla Fröman.

På förvaltningen har vi verksamheterna:

- Fastighet och städservice
- Måltidsservice
- Allmän platsmark (park, gata, trafik samt samhällsbetalda resor)
- Strategisk planering
- Mark- och exploatering
- Vatten- och avlopp

3 Väsentliga händelser

Uppgående kostnadsutveckling

En effekt under pandemin var ökade kostnader och brister i tillgång på olika varor och komponenter. Efter pandemin kom inte den förväntade återhämtningen utan ett krig i Europa bröt ut som fortsatt har påverkat priserna för bland annat mat, drivmedel, komponenter och energi kraftigt. En kombination av kapacitetsbrist i infrastrukturen för el och minskad tillgång drev även upp prisutvecklingen under vintern. Denna utveckling har fortsatt under 2023 och fortsätter att påverka både drift och projekt för teknisk nämnd. Kostnadsutvecklingen påverkar alla i samhället vilket innebär att det kommande år blir oerhört viktigt att balansera leveranser mot utdebiterade kostnader då det kommer att bli svårt för både näringsidkare och privatpersoner att klara ekonomin. Ett exempel på hur ekonomin påverkats under året ses i utfallet för Nils Holgerssons index som sammanställer boendekostnader där ökningen låg på 11% för 2023.

4 Uppföljning verksamhetsmål

4.1 Delaktighet och demokrati

Vi ska skapa goda förutsättningar för Enköpingsborna att ta del av och påverka samhällsutvecklingen, direkt eller indirekt genom sina folkvalda. Förutsättningar för det skapas till exempel genom tydliga och transparenta politiska processer men också direkt med medborgarna genom information, medborgardialog och insyn i kommunens gemensamma angelägenheter.

4.1.1 Mål 1: Det finns flera ändamålsenliga sätt att komma i kontakt med kommunen och man får snabba svar på sina frågor

Bedöms ej

Enköpingsborna ska uppleva att det alltid är lätt att komma i kontakt med kommunen via någon av kommunens kommunikationskanaler för att snabbt få svar på sina frågor. Vi behöver därför utveckla fler kanaler för dialogen med medborgarna, som chattar och "brevkorgar" för sms.

Analys av måluppfyllelsen

Följs inte upp på teknisk nämnd

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	54%	57%	63%	
Medborgarundersökningen - Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel (%)	61,9%	61,7%	64,9%	

4.1.2 Mål 3: De som bor på landsbygden känner att deras del av kommunen också utvecklas

● På rätt väg

Sammanhållningen mellan land och stad är viktig för att Enköping ska utvecklas på ett bra sätt. En tydlig dialog och samverkan ska lyfta kommunens olika geografiska områden, genom exempelvis kransråd, landsbygdsutvecklare och en förankrad landsbygdsstrategi. Ortsanalysernas intentioner ska tas tillvara.

För tekniska nämnden innebär detta att vi medverkar i utvecklingen av landsbygden utifrån de ortsanalyser som finns framtagna. Genomförandet av planen för utbyggnad av vatten och avlopp samt gång och cykelplanen skapar möjlighet för fler att bo på landsbygden. Gång- och cykelplan, riktlinjer för lekplatsutveckling inkluderar kransorternas behov.

Analys av måluppfyllelsen

Utbyggnad av kommunalt VA så pågår arbetet med en ny vattentjänstplan. Denna kommer att göras som ett tillägg till nya ÖP och projektleds av planavdelningen. VA samt övriga berörda förvaltningar/verksamheter är deltagare i projektet. Den nya vattentjänstplanen är ett lagkrav som tillkommit. Tills denna är klar har vi förseningar med utbyggnaden i Kolarvik/Sjöängarna och Märsön.

Park och natur har samverkan med regionen, upplandstiftelsen, SBF och UPF om att rusta del av sträckan Enköping-Håbo. Provcykling genomfördes den 18:e augusti. Sträckan som rustas upp ska skapa möjligheter för fler på landsbygd att med cykel nå de två destinationerna. Förbättringar av leden från Främjarstugan och söderut genomfördes tillsammans med Upplandsstiftelsen (t.ex. språng där det blir mycket stående vatten som hindrar de som vandrar). På grund av besparingar kunde vi bara genomföra en av två ledutvecklingar i år. Vi har även utveckling av park och lekplats i kransort där vi arbetat med att förbättra följande platser:

- Lillkyrka lekplats (Klockarevägen)
- Färdigställande Trögdsparken (insektshotell format som Lillkyrkas kyrka)
- Planering för Älgvägens lekplats (Hummelsta) där lekplatsen kommer att knytas ihop med närliggande natur för att utveckla platsen till en bredare mötesplats för fler Hummelstabor
- Utveckling av Mostavägens lekplats i Fjärdhundra anlades och invigdes i våras.

Utvecklingen av gång- och cykelväg till Haga

Beslut togs om att vi renoverar befintlig grusväg och att ny belysning sätts upp på den aktuella sträckan. I samband med utvecklingen av området Ekudden kommer infrastrukturen för vägar att behöva utvecklas och därför genomför vi en upprustning av befintlig sträcka istället för nybyggnation.

Vägbidrag för enskilda vägar - uppdrag 2023

x

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Medborgarundersökningen - Bra tillgång till kommunal	71,9%	73,6%	72,8%	

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
service utanför kommunens centralort, andel (%)				

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
3 .a. Hållbarhetsindex Svenskt vatten (hållbara tjänster för brukare): VA planering Tp 1-10				

Hållbarhetsindex var inte klart vid denna uppföljning.

4.2 Livslångt lärande

Vi ska ge alla, från små barn till vuxna, förutsättningar att utveckla och utbilda sig, för att ge alla Enköpingsbor bra förutsättningar i livet och möjligheten att kunna leva ett självständigt liv.

4.2.1 Mål 6: Enköping är en attraktiv skolkommun för både personal, elever och föräldrar

 På rätt väg

Bra utbildningsmöjligheter är en av kommunens viktigaste framgångsfaktorer. Barn och elever som mår bra och utvecklas väl är grunden, men många andra faktorer som exempelvis lokaler, utemiljö, arbetsmiljö och anställningsvillkor bidrar också till att skapa bilden av Enköping som en bra skolkommun.

För tekniska nämnden innebär detta att personal och elever är nöjda med skolans fysiska arbetsmiljö, måltider och utemiljöer. Eleverna på skolorna känner ansvar och är delaktiga i både skötsel och utveckling av sina lokaler och utemiljöer.

Analys av måluppfyllelsen

Lokaler för lärande

På fastighet pågår regelbundet utvärdering och erfarenhetsåterföring för färdigställda förskolor. Det arbetet görs för att förbättra både processer och formation för vår egna typförskola. Parkenheten är delaktig i utformning och skötsel av flera av våra utemiljöer.

Under året har fastighet arbetat med följande projekt kopplade till utbildning utifrån lokalförsörjningsprocessen:

Storskogens förskola (beräknas vara klar för verksamhetsstart 2026)

Skolsta förskola (beräknas vara klar för verksamhetsstart 2027)

Grundskola Örsundsbro (annonsering för upphandling pågår)

Lillsidanskolan med aktivitetscenter (beräknas vara klar för verksamhetsstart till höstterminen 2026. Utemiljö färdig till höstterminen 2027)

Ripans förskola (beräknas vara klar för verksamhetsstart 2025)

Ny gymnasieskola (Entreprenad pågår, beräknas vara klar för verksamhetsstart höstterminen 2026)

Omklädningsbyggnad Enavallen (byggnaden planeras vara klar till hösten 2026)

Undervisning utomhus

Handlingar klara för uteklassrum på Gröngarn där vi planerat att använda virke från kommunens skogar vid byggnationen. Projektet har haft god dialog med naturskolan under tiden för att säkerställa att klassrummet uppfyller deras behov. Klassrummet kommer även att vara tillgänglighetsanpassat. På grund av det ekonomiska läget flyttades byggestart fram i tiden.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
6 .a FASTIGHET: Evimetrix (Skötsel, drift och underhåll) NKI Grundskola	63%		74%	
6 .b FASTIGHET: Evimetrix (Skötsel, drift och underhåll) NKI Förskola	51%		55%	
6 .c MÅLTIDSSERVICE - Antal elever som väljer att äta sina måltider i skolrestaurangen				

*Evimetrix kundundersökning genomförs vartannat år, därför saknas utfall för 2022.
Det har inte varit möjligt att mäta antalet elever i matsalarna under året, därför saknas utfall.*

4.3 Gemenskap och upplevelser

Vi ska, med särskilt fokus på barn och ungdomar, skapa förutsättningar för ett attraktivt kultur- och friluftsliv, idrottande och sociala träffpunkter som utvecklar Enköpingsbornas livskvalitet, bidrar till en meningsfull fritid samt stärker våra besökares bild av Enköping.

4.3.1 Mål 11: Enköping har ett brett och tillgängligt utbud av aktiviteter och upplevelser

■ Ej på rätt väg

Vi ska ha ett brett utbud av aktiviteter och upplevelser som är tillgängliga för alla. Utbudet är också välkänt av potentiella besökare. För att nå upp till målet behöver man förmodligen öka antalet aktiviteter i kransorterna samt renovera och utveckla Joar Blå till ett kulturhus.

För tekniska nämnden innebär detta att Joar skapas till en funktionell och uppskattad samlingsplats för kulturen. Detta gör vi tillsammans med upplevelsenämnden.

Analys av måluppfyllelsen

Kulturhus Joar

Projektet är tillfälligt pausad efter politiskt beslut om ändringsbudget som togs i juni 2023.

Aktiviteter och upplevelser

Under året har allmän plats varit med och anordnat flertalet aktiviteter för att främja upplevelsen av Enköping. Exempelvis Trädgårdsdagen, luciatåg genom staden, utsmyckning av utemiljöer och rondeller, julgranar, vinterbelysning och spökvandring i Drömparken. Vi har också haft guidningar via turistbyrån samt tagit emot studiebesök under hela säsongen.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
11 .a FASTIGHET: Utveckling av Joar och Kyrkbackens fastigheter				

4.3.2 Mål 12: Kommunens offentliga miljöer är inbjudande, trygga och tillgängliga

 På rätt väg

Kommunen har planer för uppgradering, skötsel och utveckling av sina utemiljöer i hela kommunen. Stadskärnan kring torget ska utvecklas och locka både besökare och företag. Det arbetet ska bidra till att Enköping blir "Årets stadskärna 2025". Genomförande av trafikstrategi och parkeringspolicy skapar förutsättningar för flera bilfria, öppna och inkluderande mötesplatser.

För tekniska nämnden innebär detta att Enköping ska vara en hållbar stad där innovationer och ekologi får utrymme att utvecklas. Stadskärnan präglas av trivsel, närhet och grönska. Stadens mark fördelas därför på ett effektivt sätt. Det innebär till exempel att gaturummet prioriteras för mindre platskrävande transporter som gång-, cykel- och kollektivtrafik. Här arbetar vi tillsammans med kommunstyrelsen (plex).

Analys av måluppfyllelsen

Fastigheter, lokaler och allmän plats

Det har varit en lugn sommar med lite skadegörelse där vädret hjälpt till, både värmen och sedan det långvariga regnet. Även veckan innan skolstart var lugn där vi annars brukar ha mer skadegörelse på skolgårdarna. I parkerna och allmänna ytor har det varit lite skadegörelse jämfört med tidigare år. Vattenmängderna som kom under sensommaren och hösten har varit utmanande att hantera där vi haft översvämningar och begränsningar i framkomlighet.

Vi har fortsatt arbetet med belysning och beskärning av buskar på platser som upplevts som otrygga. Några av de platser där riktade insatser gjorts är: Fagerskogen, Nederby, Kyrkåsen och Gröngarn.

Tillgängliggöra platser i skog & natur så att de blir mer inbjudande

Granbarkborreåtgärder har genomförts i våra skogar och grönområden under våren men pausades under försommaren då verksamheten inte vill störa djurlivet, så som häckande fåglar och nyfödda ungar. Vi har även arbetat med röjningar längst leder och stigar. Skogsarbetet återupptogs i början av september och fortsatte under vintern.

Utveckling av Mostavägens lekplats i Fjärdhundra är helt klar. Här har vi nu en större lekplats som ska locka fler och till utflykter. Bättre tillgänglighet och inbjudande för fler målgrupper än tidigare. Mandelblomsgatans lekplats (Munksundet) utveckling av befintlig lekplats som även den blir mer tillgänglig där stora röjningsåtgärder gjordes för att skapa mer insyn och ökad upplevd trygghet. Klockarevägens lekplats (Lillkyrka) med utveckling av befintlig lek med fokus på mer lekvärde, tillgänglighet och tydligare koppling till Lillkyrka, dess historia och fornstigen. Medborgardialog har genomförts kopplat till alla tre lekplatser samt Skolparkens lekplats (inför 2024). Grillhus och grill vid vattenparken var på plats lagom till jullovet 2023. Den nya grillplatsen är ett samarbete mellan park- och naturenheten och Westerlundska gymnasiets bygglinje.

Trafikstrategi och parkeringspolicy

Under hösten genomfördes en trafikanalys av Enköping centralort och under 2024 kommer vi även att göra en hastighetsöversyn inne i Enköping. En översyn av parkeringsreglering vid pendlarstationen gjordes under året och beslut togs om en parkeringsreglering som gör det lätt och smidigt för de som behöver ta bilen till resecentrum och åka vidare med kollektivtrafik. Vid resecentrum uppfördes också en ny byggnad för säker cykelförvaring. Denna finansierades delvis med bidrag från Klimatklivet.

Arbetet på att etablera lastplatser i centrala Enköping i dialog med Enköping centrumsamverkan är klart och 10 nya platser tillkom. På några platser kommer vi att samnyttja ytan så att den kan användas som parkering de tider då många besöker centrum.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
12 .c SCB Medborgarundersökning: Hur ofta används cykel som transportmedel till och från arbete/skola/aktiviteter under året.	19%	22%		

Frågan om cykel som transportmedel har utgått ur SCB medborgarundersökning från 2023

4.3.3 Mål 13: Enköpings kommun har ett attraktivt samarbete med föreningsliv och företagare i leveransen av service till invånarna

I framtiden kommer inte kommunen själv att kunna leverera på den servicenivå som många förväntar sig. Vi måste samarbeta med de föreningar och företagare som är engagerade i kommunen.

Tekniska nämnden vill att företag och föreningar ska uppleva att vi är öppna för nya idéer och samarbeten som möjliggör utveckling av service till invånarna. Här arbetar vi tillsammans med upplevelsenämnden.

Analys av måluppfyllelsen

Fastigheter, lokaler och allmän plats

Samarbete kring fastighetsskötsel med EHB har etablerat under året och vi har gjort en genomlysning av möjligheterna till utökad yttre skötsel. Tillsammans med EHB undersöker vi nu möjligheten att använda en gemensam kväll- och nattjour från hösten när nuvarande avtal hos EHB går ut.

Vi hade önskat att fler samarbeten med föreningslivet kring skötsel av lokaler/anläggningar men det har varit svårt att hitta lämpliga objekt i kombination med att intresset från föreningar har varit lågt.

Samarbeten med utbildningar och föreningar

Vi har en fortsatt positiv trend med ökat antal LIA-studenter och praktikanter. Bland annat har fastighetsförvaltning, trafik och måltid tagit emot LIA-studenter och på VA deltar vi i forskningsprojekt som innebär samverkan med högskolor och studenter. Måltidsservice har tagit emot flertalet arbetsträningar och även praktikanter. Vi har också ett antal nystartsjobb ute i köken. Måltidsservice har under flera år tagit emot olika former av praktiker och jobb/träning och har ett gott samarbete med arbetsmarknadsenheten.

På parkenheten har vi deltagit i arbetet med yrkeshögskolans trädgårdsutbildning med idéträdgårdar. Den samverkan vi har är värdefull både för studenterna, parkenheten och besökare i våra parker. Vi fortsätter att utveckla samarbetet med yrkeshögskolan i Enköping då det gett många positiva effekter för båda parter. Samarbetet har fortsatt med *Hitta ut* fortsatte under året. Vi har också genomfört upprustning av Upplandsleden tillsammans med Upplandsstiftelsen och Enavandrarna. Ett samarbete med naturskyddsföreningen gällande skötsel på Uvberget inleddes under året.

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
13 .a Nöjd kundindex föreningsliv/övrigt civilsamhälle, föreningar och andra aktörer som samverkat med eller deltagit i föreningsdialoger och/eller utbildningar anordnade av UPN är nöjda eller mycket nöjda	-	84%		80%
13 .c Tjänstepersoners attityder till företagande (Svenskt näringslivs ranking)	2,61	2,55		4

4.4 Hållbar livsmiljö

Vi ska långsiktigt och kontinuerligt bevara, vårda och utveckla hela kommunens miljöer, infrastruktur, skyddsfunktioner och samhällsbyggande på ekonomiskt, socialt, och ekologiskt hållbara sätt som förhindrar olyckor och skapar trygghet samt hälsosamma och goda miljöer för alla generationer.

4.4.1 Mål 14: Enköping är en klimatsmart, fossilfri och väl fungerande kommun där det är enkelt att ha en hållbar livsstil

 På rätt väg

Kommunen tar sitt ansvar för att uppnå klimatmålen och genom att ha bra samhällsfunktioner göra vardagen smidig för våra invånare att leva klimatsmart. Det behövs en integrerad syn på olika färdmedel och möjligheterna att kombinera dessa till en hel resa. Det offentliga bör uppmuntra och påskynda initiativ från näringslivet samt individuellt ansvarstagande för att spara energi och ställa om till förnybar energi och bränslen.

Analys av måluppfyllelsen

För Tekniska nämndens hållbarhetsarbete innebär det att prioritet ligger på att arbeta med regionala initiativ och åtgärdsprogram som Enköpings kommun bjudits in till. I huvudsak har de sin utgångspunkt utifrån Agenda 2030. Initiativen/åtgärderna berör i stor utsträckning de grundpelare i samhället som nämnden ansvarar för exempelvis VA-, dricksvattenförsörjning-, natur och grönområden och energifrågor. Tekniska nämnden har under året främst arbetat med Länsstyrelsens tre pågående färdplaner för hållbart län (Energi/klimat, Biologisk mångfald och Vatten) samt regeringens livsmedelsstrategi. Vid uppföljningen för tertiäl tre ser vi att det både genomförts och pågår en stor mängd aktiviteter kopplade till kommunens hållbarhetsarbete där vi har framdrift mot uppsatta mål i färdplanerna. Nedan följer en summering av aktiviteter som förvaltningen arbetat under 2023.

Biologisk mångfald och naturvård

Park och natur har pågått ett stort arbete med att bekämpa och begränsa spridningen av invasiva arter. Även informationsmaterial har tagits fram som finns tillgängligt på vår webbplats. Här finns risk för att det uppstartade arbetet kan minska i omfattning på grund av ändrade budgetförutsättningar. Vi använder befintligt, vissnat växtmaterial för att förbättra jordstrukturen och återföra så mycket näring som möjligt till jorden. När klippet får ligga kvar hindrar det till viss del de första ogräsen från att komma upp och hjälper då till att minimera rensningsbehovet/arbetsinsatserna som krävs. Bränning Himlabacken genomfördes under våren för att gynna bland annat backsippan. Gröngarnsåsen har haft betande djur under sommaren för att återskapa ängsmark och gynna den biologiska mångfalden. Färdigställande av mångbruksplan pågår och planeras påbörja genomförande i år, denna finns även med

i nämndens långsiktiga investeringsbudget. Prioriterat är bekämpning av granbarkborren, där använder vi de träd som fälls till flis, ved eller till att bygga utsmyckningar och parkmöbler. Vi anlägger även faunadepåer och insekshotell i grönområden som gynnar växter och insekter.

Hållbara transporter

Trafikantveckan och mobilitetsveckan genomfördes enligt plan. Trafikantvecka är ett europeiskt initiativ för att underlätta och uppmuntra till hållbara resor och transporter. Årets tema: "kombinationsresor". Vi genomförde följande åtgärder under trafikantveckan: cykelfrukost på Drottninggatan (ca 140 besökare), cykelreparation vid stationen och Stora torget (ca 50 besökare), trafiksäkerhetslektioner i skolan (ca 110 elever) samt evenemang på Stora torget i samarbete med UL och Energi- och klimatrådgivarna (ca 20 besökare i kommunens tält).

Arbetet med busslinjenätet pågår enligt plan och skapar bättre förutsättningar för kollektivt resande vilket minskar miljöpåverkan. Vi hade planerat för *Cykelvägvisningen* som syftar till att underlätta för cyklister att hitta rätt destination men på grund av det ekonomiska läget flyttades denna aktivitet fram i tiden.

Tillsammans med strategisk planering har arbetet med en plan för mobility management påbörjats. Att det arbetet inte påbörjats tidigare beror på att vi haft flera vakanser.

Projektet löper som planerat. Klara med 95% av infrastrukturutbyggnaden för i år. Vi är klara med Fabriksgatan, Främjarstugan och Romberga. Drömparken och Fjärdhundragatan är kvar till 2024.

Minskad påverkan från byggnation och rivning

Park- och Natur har arbetat mycket med återbruk i drift- och anläggningsprojekt under 2022-23. Fokus på att återanvända jordmassor där så är möjligt samt få användning för alla träd som dött på grund av granbarkborren i våra skogar. T.ex. Ekspinnargatans lekplats. Vi arbetar även med massbalans i alla våra anläggningsprojekt för att behöva transportera så lite massor som möjligt. I nybyggnadsprojekt på fastighet ställer vi hållbarhetskrav enligt miljöklassning silver och vi återvinner material och komponenter från renoveringar och/eller byggnation. När en större mängd stenar från bygget av förskolan i Hummelsta blev över använde vi dem till gömslen för djur på Gröngarn/Dyarna.

Fastighet at utvecklat ett arbetssätt för att samla in och dokumentera byggnadsmaterial som går att återbruka internt. Vi tar tillvara på exempelvis teknisk utrustning, dörrar och inredning.

Måltider och livsmedel

Vi fortsätter att öka mängden vegetabilier i till exempelvis köttfärssås, dvs vi ökar mängden ihop med traditionella köttträtter. Det har minskat vårt klimatavtryck och vi är i nivå med 4 målarstäder fast vi inte har lika många helt vegetariska rätter. Måltidsservice har genomfört "Streetfood friday" som en aktivitet på skolorna där vegetarisk kost serveras i en spännande tappning.

På sociala medier efterlyste vi överbliven frukt i trädgårdar till våra skolor och förskolor och fick jättebra respons, vi har fått bland annat äpplen, päron och plommon till våra skolor.

Vi har fortsatt problem att få tag i alla ekoprodukter pga rådande världsläge. Samt i vissa fall orimlig prisbild på ekologisk vara. Den ökade prisbild på livsmedel påverkade oss mycket under året men trots ökningen har våra kök klarat sina budgetar. Förutom ökade priser har vi på skolorna sett en trend under året där eleverna äter mer än tidigare.

Energi och effektivisering

AFRY gjorde under 2022 en kartläggning av våra anläggningar på VA och underlaget användes för att göra en energieffektiviseringsplan för våra anläggningar, denna plan verkställs nu. Inom ramen för ENOFF-projektet har en liknande energieffektiviseringsplan med åtgärder tagit fram för våra fastigheter som nu genomförs. Under hösten 2022 påbörjades ett arbete med beteendeförändring för energianvändning i kommunens lokaler som fortsätter under året. Här gör vi större förändringar i exempelvis Pepparrottsbadet och i våra kök. Fastighetsdriften har fokuserat på energieffektivisering inför kommande vinter.

Vi har ett pågående initiativ för att implementera ett nytt system för uppföljning av energianvändning där vi kan få mycket tätare uppföljning för att se om förändringarna vi gör ger önskad effekt.

Utbyggnaden av solceller fortsatte enligt plan under 2023 och vi har fått 5 nya anläggningar på taken: Sandbrohallen, Gläntan, Fjärdhundraskolan, Rombergaskolan och Korsängsskolan.

Vi bytte 182 st armaturer i Fanna (ca 12% av alla armaturer som behöver ersättas).

I Enköpings tätort har vi 119 st armaturer kvar av den äldsta modellen. I kransorterna har vi 868 st och på landsbygden är det 537 st kvar av den äldsta modellen. Sammanlagt har vi 1524 st som behöver ny armatur. Dessa kommer att ersättas löpande beroende på budgetförutsättningar.

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
14 .a Effekt av solcellsinstallationer på kommunala fastigheter: Andelen använd solet av den totala elanvändningen exkl. elvärme i fastighetsavdelningens lokaler	1,78%	2,6%		3,4%
14 .b Energianvändning i fastighetsavdelningens lokaler: Normalårskorrigerad energianvändning mätt i kWh/m ² (BTA), år. Basår 2018.				10%
14 .c Koldioxidutsläpp från livsmedelsinköp: Co2e/kg livsmedel	2%			1,87%

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
14. e VATTEN & AVLOPP: Svenskt vatten (miljömässig hållbarhet) Hushållning med energi, ME 1-4				

4.4.2 Mål 15: I kommunen tar vi ansvar för vår natur och bidrar till hållbara miljöer

 På rätt väg

Som kommun ska vi ta hand om vår natur och våra naturresurser såsom vatten för att kommande generationer också ska kunna glädjas åt dem.

Analys av måluppfyllelsen

Inom tekniska nämndens verksamhetsområden verkar vi för en god ekologisk balans och minskad miljöpåverkan från våra verksamheter. Vi har under året arbetat med aktiviteter utifrån kommunens hållbarhetslöften och färdplan två som handlar om biologisk mångfald. Förberedande arbete har gjorts med aktivitetsplanering för färdplan fyra som handlar om samhällsplanering. Analysen vid uppföljningen visar att det finns ett brett spektrum av aktiviteter som pågår eller påbörjas kommande år för att hållbarhetslöften ska infrias.

Under 2023 togs beslut om en koldioxidbudget för kommunen men denna har på grund av resursbrist inte börjat implementeras i verksamheterna ännu.

Färdplan 1 för minskad klimatpåverkan

På fastighetsidan har vi planerade investeringar i linje med EnOff-projektet där vi har potential på fortsatt minskad energiförbrukning om vi kan genomföra planerade investeringar. Vår totala energibesparing om 40% har vi fått genom investeringar i EnOff-projektet. Vi har även minskat energianvändningen genom att vi driftsatt nya lokaler och optimerat driften av befintliga anläggningar. De investeringsmedel som vi får till EnOff är avgörande för att kunna minska klimatpåverkan och energianvändning i våra fastigheter och lokaler. Vi har även gjort en riktad insats med att installera sensorstyrning för vatten vilken minskar förbrukningen och risken för skadegörelse.

Färdplan 2 för ekosystem och biologisk mångfald

För att öka och skapa förutsättningar för den biologiska mångfalden i vårt hållbarhetslöfte har flera aktiviteter genomförts under året. Vår bedömning är att dess förbättrar den biologiska mångfalden och bidrar till en bättre naturupplevelse. Ett stort fokus under 2022 och även detta år har varit granbarkborreåtgärder, bekämpning av invasiva arter och främjande av pollinatörer. Alla skötselinsatser är unika och stor hänsyn tas till plats och arter. För att kunna säkerställa korrekta åtgärder och planering har kartläggning av värdefulla arter i tätortsnära naturmiljöer genomförts.

Färdplan 3 för vatten

Vi är med i kampanjen för hållbar vattenanvändning. Under sommaren har vi inte behövt kommunicera så mkt kring vattenbesparing pga regnvädret. Vi deltog under trädgårdsdagen i september med fokus på hållbar dagvattenhantering.

Vi har tittat på att utöka kapacitet i befintlig dagvattenpark på Korsängen och har åtgärder identifierade. Som en inledning har under våren utloppets höjder justerats för att möjliggöra övriga åtgärder samt att vi då hade möjlighet att anlägga en "fisktrappa" i enlighet med vattendirektivets krav på att inte ha vandringshinder för fisk.

Aktiviteter för uppströmsarbetet pågår enligt handlingsplanen. Exempel på aktivitet är framtagande av en webbsida med information till fastighetsägare hur man tar hand om sitt dagvatten. Arbetet med PFAS-kartläggning är också i fas med handlingsplanen.

KF indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
15 .e Kolada – Agenda 2030 (U07514) Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	23%	25%		31,5%
15 .f Produktionsland Sverige, måltidsservice inköp.	86%	68%		61,4%

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
15. g VATTEN & AVLOPP: Svenskt vatten (miljömässig hållbarhet) Miljökrav, Mm 1-5				
15 .f Produktionsland Sverige, måltidsservice inköp		68%	65%	61,4%
15. h VATTEN & AVLOPP: Svenskt vatten (miljömässig hållbarhet) Vattentillgång, Mv 1-3				
15. i VATTEN & AVLOPP: Svenskt vatten (miljömässig hållbarhet) Hushållning med ändliga resurser, Mr 1-3				

4.4.3 Mål 16: Enköpings kommun ska präglas av trygghet, jämställdhet och tillit

 På rätt väg

För skolan och omsorgen behöver värdegrundsarbetet vara levande på olika sätt för att verksamheterna ska präglas av trygghet, jämställdhet och tillit.

För tekniska nämnden innebär detta att vi vill att kommuninnevånare och besökare ska på ett tryggt sätt kunna vistas i alla offentliga miljöer, när som helst på dygnet och under hela året. Barn och unga ska självständigt kunna ta sig till exempelvis skolan eller idrottsaktiviteter på egen hand. Alla nämnder behöver medverka för att vi ska nå detta mål.

Analys av måluppfyllelsen

Arbetet med trygga utomhusmiljöer kopplar an till "Tryggare Enköping" och vi via felanmälningar och

ärenden från kontaktcenter har vi riktat insatser där vi fått signaler om att en plats eller område upplevts som mörkt eller otrött. En insats kan vara att vi förändrar belysning, lagar något som är trasigt eller klipper ned buskar. Tillsammans med utbildningsförvaltningen gör vi åtgärder på skolgårdar för ökad trygghet och minska risken för skadegörelse.

Säkra skolvägar

Det påbörjade arbetet med säkra skolvägar tillsammans med utbildningsförvaltningen fortsatte under året där vi tar fram ett program för säkra skolvägar. Ett av arbetena där innebär att ett omtag gjorts med en ny trafikutredning runt Munksundsskolan då tidigare insatser inte gett tillräcklig effekt. På grund av en tidigare vinter flyttas enkla åtgärder (bättre vägvisning) till vår 2024. Utredningen har föreslagit några fysiska åtgärder på Löpargatan som kommer att projekteras och byggas på plats 2024-2025. Även en större utredning som gäller hela stadsdelen kommer att utföras 2024 för att minska genomfartstrafik i området.

Belysning och utsmyckning

Fler människor i rörelse förstärker känslan av trygghet, för att bidra till detta arbetar vi med inbjudande utemiljöer som lockar till besök. Arbetet med säsongsbetonade utsmyckningar är inte bara dekoration utan ska även locka fler att vara utomhus och upptäcka sin närmiljö. Under året genomfördes bland annat spökvandringar i Drömparken, guidade parkvisningar, luciataåg med entreprenadmaskiner, marschaller och påskpynt i rondellerna.

Ett utvecklingsprojekt kring tillgänglighet och undervisningsmiljö med spång, balkonger och uteklassrum på Gröngarn/Dyarna har detaljplanerats klart men genomförandet är pausat på grund av det ekonomiska läget. Vattenparken fick ett grillhus till jullovet med hjälp av gymnasiets elever. Grillhuset är ett återvinningsinitiativ som inte kostat något i inköp. Grillplatsen är tänkt att bli en ny samlingsplats och skapa mer rörelse i området och på kringliggande GC-vägar.

Vi har fortsatt med planen för belysning men har fortfarande vissa förseningar på grund av att vi tidigare hade försenade leveranser utifrån materialbrist. Vi kompletterar även nya busshållplatserna med utökad belysning där det behövs.

4.4.4 Mål 17: Vi tar tillvara på landsbygdens och Mälarens resurser och möjligheter

◆ Delvis på rätt väg

Enköping är en landsbyggdskommun vid Mälaren med tillgångar och möjligheter som har stor potential. I samverkan med människor och organisationer kan vi utveckla kommunen till gagn för Enköpingsborna och en växande besöksnäring.

Analys av måluppfyllelsen

För att öka tillgängligheten installerade fastighet en efterfrågad badramp vid Sommarro till badsäsongen. Detta skapar möjlighet för personer med funktionsvariation att njuta av bad i Mälaren. Både allmän plats och fastighet var med och möjliggjorde övertagandet av campingen i Bredsand då denna övergick till kommunal regi via upplevelseförvaltningen.

I samarbete med upplevelsenämnden kom i somras en Kajakomat på plats vid hamnen. Genom denna kan den som vill hyra en SUP för att ge sig ut på vattnet. Vi har gjort röjningsinsatser långts med Enköpingsån som skapar mer vattenkontakt för besökare på land som ser ut över vattnet.

Projektering och planering pågår för upprustning av hamnen och Klosterparken men osäkert än så länge vilket år projektstart kan ske beroende på det ekonomiska läget och besparingar. Utrivning av dämnet finns planerat för under 2024 som en delaktivitet.

4.4.5 Mål 18: Kransorternas utveckling och tillväxt är viktig för dess invånare, men även för den omkringliggande landsbygden

◆ Delvis på rätt väg

Kommunen har en än tydligare roll som samhällsutvecklare i våra mindre orter. I samverkan med egna bolag och med marknaden ska potentialen tas tillvara. Utveckla den digitala infrastrukturen. Säkra en långsiktigt hållbar livsmedelsförsörjning.

Vår infrastruktur på landsbygd och i kransort ska vara väl fungerande så det underlättar tillväxt och utveckling och företagande. Även väl fungerande och attraktiva fastigheter för kommunal service bidrar till att fler väljer att bo och arbeta i hela kommunen. Måltidsservice har fortsatt fokus på att öka andelen närproducerade livsmedel.

Analys av måluppfyllelsen

Bedömningen vid uppföljningen är att det arbete som pågår bidrar till måluppfyllelsen, framför allt inom allmän plats. Men det finns utmaningar med livsmedel och byggnation kopplat till både prisökningar och tillgång. Vi har även en försening i utbyggnaden av VA på landsbygd kopplat till den nya lagstiftningen och gör därför bedömningen att vi delvis är på rätt väg.

Förskolor och skolor i kransort

Attraktiva förskolor och skolor i kransorterna är en viktig förutsättning för att fler ska välja att bosätta sig i våra kransorter med omnejd. Under 2023 fick vi nya förskolor i både Grillby och Hummelsta och planering för ny förskola i Skolsta pågår.

Vi har även prioriterat upprustning av lekplatser i kransort och förbättrat möjligheterna för förskolebussen att parkera vid lekplatsen i Fjärdhundra.

Utbyggnad av VA på landsbygden

Utbyggnad av kommunalt VA så pågår arbetet med en ny vattentjänstplan. Denna kommer att göras som ett tillägg till nya ÖP och projektleds av planavdelningen. VA samt övriga berörda förvaltningar/verksamheter är deltagare i projektet. Den nya vattentjänstplanen är ett lagkrav som tillkommit. Tills denna är klar har vi förseningar med utbyggnaden i Kolarvik/Sjöängarna och Märsön.

Utveckling av grönområden och friluftsområden

Vi har fortsatt det fleråriga arbetet med att Gröngarnsåsen-Dyarna att bli kommunalt naturreservat och utvecklat skötselplanen (ökad betesareal, skyltar, skötselåtgärder m.m.). Vi har även genomfört utveckling av naturområden, park och lekplats i kransort:

- Park och natur har samverkan med regionen, upplandstiftelsen, SBF och UPF om att rusta del av sträckan Enköping-Håbo. Provcykling genomfördes den 18:e augusti. Sträckan som rustas upp ska skapa möjligheter för fler på landsbygd att med cykel nå de två destinationerna. Förbättringar av leden från Främjarstugan och söderut genomfördes tillsammans med Upplandsstiftelsen (t.ex. språng där det blir mycket stående vatten som hindrar de som vandrar).
- Fortsatt utveckling av Upplandsleden (flerårigt samarbetsprojekt)
- Fortsatt bekämpning av granbarkborre. Detta är även viktigt för närliggande fastigheter med skogsinnehav.
- Ny lekplats i Lillkyrka (Klockarevägen)
- Färdigställande Trögdsparken (insektshotell format som Lillkyrkas kyrka)
- Planering för Älgvägens lekplats (Hummelsta) där lekplatsen kommer att knytas ihop med närliggande natur för att utveckla platsen till en bredare mötesplats för fler Hummelstabor.
- Utveckling av Mostavägens lekplats i Fjärdhundra med nytt tema och redskap. Anpassning för att förskolebussen ska kunna ansluta till denna lekplats.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
18. a VATTEN & AVLOPP: Hållbarhetsindex				

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
(hållbara tjänster för brukare) VA planering, Tp 1-10				
18. x SCB Medborgarundersökning, Medborgarnas nöjdhet med parker och lekplatser	85%	87%	89%	

Indikator 18a, utfallet kommer i mars

4.5 Näringsliv och arbetsmarknad

Vi ska göra kommunen attraktiv genom att skapa gynnsamma villkor för företag och arbetsgivare, bland annat genom att arbeta innovativt med att utveckla kompetensförsörjning, ha en god och effektiv offentlig service samt goda kommunikationer.

4.5.1 Mål 19: Enköping är en attraktiv kommun för företag och organisationer

 På rätt väg

Företag och organisationer (som till exempel försvarsmakten och Fjärdhundraland) ska uppleva att kommunen är en bra part i deras utveckling.

Fungerande och genomtänkt infrastruktur och trafiklösningar är en viktig förutsättning för att företag och organisationer ska välja och utvecklas i kommunen. Vi arbetar nära kommunstyrelsen och plexuskottet för att tillsammans skapa goda förutsättningar som håller över tid.

Analys av måluppfyllelsen

Den stora prioriteringen och mest resurskrävande under föregående år och även 2023 har varit arbetet med nytt busslinjenät som är en möjliggörare för hållbart resande och arbetspendling. Planering och utbyggnad av busslinjenätet pågår vid uppföljning enligt plan och vi har nått 95% av infrastrukturutbyggnaden för i år. Vi är klara med Fabriksgatan, Främjarstugan och Romberga. Drömparken och Fjärdhundragatan är kvar till 2024.

Allmän plats deltar även i arbetet med översiktsplan, stadsdelsprogram och detaljplaner för att bidra med kunskap som förbättrar möjligheter för näringsliv, transporter och boendemiljöer.

Vi har även fortsatt fokus på att förenkla för fler företag att lämna anbud på ramavtal. På de stora ramavtalen kan vi välja att dela upp avtalsområdena i kategorier, en entreprenör för skolfastigheter, en för vård och omsorg mm. Där det går att genomföra skapas möjligheten även för mindre företag och entreprenörer att lämna anbud.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
19 .a SCB Medborgarundersökning - Trafiksäkerheten på gator och bilvägar, andel nöjda (NMI)				

4.5.2 Mål 20: Enköping har en stark besöksnäring

◆ Delvis på rätt väg

Turism och besöksnäring har stor betydelse för sysselsättningen i Enköpings kommun, men också som ett sätt att marknadsföra Enköping.

Tekniska nämnden bidrar med fysiska förutsättningar för olika former av besök och upplevelser. Vi fortsätter att utveckla och förbättra hamnområdet, våra parker, vattenparker och grönområden för att attrahera fler besökare. Det ska finnas goda förutsättningar att komma och stanna som besökare till Enköping med både båt och husbil.

Analys av måluppfyllelsen

Den samlade bedömningen är att utvecklingen av besöksområden både i centralort och landsbygd bidragit till besöksnäringen under det gångna året. Men det fleråriga projektet med utveckling av hamnområdet är inte klar vilket var ett riktat uppdrag för året till nämnden. Utvecklingen av hamn och Klosterparken är ett flerårigt projekt som måste ske i flera steg där det blev en paus under året på grund av det ekonomiska läget. Eftersom det uppdraget inte är på rätt väg bedömer vi att målet är delvis på rätt väg.

Upplevelser och utemiljöer i Enköping av viktiga för besöksnäringen och vi har genomfört nedan planerade aktiviteter som syftar till att förbättra för besökare och turism:

- Fårsläpp och betesdrift i nya betesfällan på Gröngarn.
- Trädgårdsdagen, tema för 2023 var "parker på Enköpingska".
- Temaguidningar: magnolia, sommarblommor, trädvandring, naturguidningar
- Grillhus vid vattenparken
- Färdigställande Rådhusgården-renovering, tillgänglighet och belysning i fokus. Fortsatt tema med medicinalväxter och nyttoväxter. Även fler möjligheter att sitta, samlas, vistas jämfört med tidigare.
- Upprustning perennyta Drömparken
- Lök/Magnoliablomning i våra parker
- Fortsatt upprustning och utveckling av Upplandsleden tillsammans med regionen (utifrån reviderad budget)
- Hamnvård på plats under säsongen som hjälpte besökare i hamnområdet
- Utveckling och tillgänglighetsåtgärder på Kyrkåsen
- Deltagande i övertagande av campingen i Bredsand (fastighet och allmän plats)
- Samarbetet har fortsatt med *Hitta ut* fortsatte under året.
- Ett samarbete med naturskyddsföreningen gällande skötsel på Uvberget inleddes under året.
- I samarbete med upplevelsenämnden kom i somras en Kajakomat på plats vid hamnen. Genom denna kan den som vill hyra en SUP för att ge sig ut på vattnet.
- Vi har gjort röjningsinsatser längts med Enköpingsån som skapar mer vattenkontakt för besökare på land som ser ut över vattnet.

Nämnds indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
TIDIGARE UPPDRAG FRÅN KF				

5 Uppföljning medarbetarmål

5.1 Mål 21: Ökat medarbetarengagemang

● På rätt väg

Analys av måluppfyllelsen

Hållbart Medarbetarengagemang - HME

HME är en kommungemensam uppföljning på förvaltningsnivå som görs årligen på våren. denna skickas ut till alla tillsvidareanställda inom kommunen och innehåller nio frågor.

Årets HME-undersökning visade att vi fortsatt ligger kvar på en stabil nivå. I år backade vi lite på motivation och styrning mot tidigare år men fick högre på ledarskapet. Högst utfall fick vi på frågan om arbetet känns meningsfullt, det tyckte 91 procent av alla som svarade.

Ett område att förbättra är våra chefers förmåga att inspirera till nya arbetssätt. På den frågan hade vi ett utfall på 56 procent.

Medarbetarundersökningen på samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen genomför årligen en egen medarbetarundersökning förutom den kommungemensamma HME. Undersökningen innehåller ett sextiototal frågor som skickas ut på hösten till alla medarbetare som svarar anonymt. Detta år hade vi en svarsfrekvens på 83 procent. Utfallet från denna finns tillgängligt i flera nivåer (från hel förvaltning ned till enskild chef) vilket möjliggör att varje arbetsgrupp kan sätta in rätt aktiviteter utifrån sina olika förutsättningar och behov. Undersökningen innehåller även frågor om organisatorisk och fysisk arbetsmiljö, samarbete, utveckling och kränkningar. På totalen visar årets medarbetarundersökning att förvaltningen ligger kvar på bra nivåer och med få variationer jämfört mot tidigare år. Analysen visar dock att det finns skillnader mellan om personalen arbetar på kontor eller i driften. 35 procent av de medarbetare som har kontorsarbeten uppgav att de inte har tillräckligt med tid att utföra sina arbetsuppgifter medans motsvarande siffra för driften var 23 procent. Denna fråga är viktig att fortsätta arbetade vidare med då den påverkar:

- Hur det känns att gå till jobbet
- Om en kan koppla bort jobbet på fritiden
- Klimatet på arbetsplatsen
- Stolt över sitt arbete och arbetsgivare
- Lång sjukfrånvaro

KF indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
21. Hållbart medarbetarengagemang (HME)	83	79	77	78	84

Nämnds indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Hållbart medarbetarengagemang TN	85	78	80	80	82

5.2 Mål 22: Ledare/chefer känner att de har rätt förutsättningar att göra ett bra jobb och utvecklas i sin roll

● På rätt väg

Analys av måluppfyllelsen

Våra chefer upplever sitt uppdrag som tydligt (88%) och att de i ganska hög grad finns tillgängliga för medarbetarna (84%). Tillgängligheten minskade dock från 89% 2022 till 84% 2023. På frågan om cheferna har tillgång till användbara verktyg för att kunna utföra mitt chefsuppdrag (mallar, verktyg, styrdokument, anvisningar, policyer) var utfallet 60%. Det är området som fick längst utfall föregående år och även för 2023. Stödet och förenkling för cheferna behöver vara en prioritering framåt för att kunna behålla och attrahera ledare till kommunen. På frågan hur en som chef följs upp på sitt ledarskap var utfallet också lägre där 64% svarade att de regelbundet följdes upp på sitt chefsuppdrag. När det gäller chefs förmåga att inspirera till att prova nytt hade vi ett utfall på 66%. Det kan innebära att det rullar på "som vanligt" men att graden av utveckling/modighet är lägre. Utfallet var inte oväntat för denna efter flertalet år med krishantering som tagit mycket kraft. Inspiration och motivation behöver energi och trygghet för att växa.

KF indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
22 .a Chefsfrågor medarbetarenkät	82	80	79	81	85

Nämnds indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Chefsfrågor medarbetarenkät TN	82	80	80	78	85

5.3 Mål 23: Sjukfrånvaron i Enköping ska minska

◆ Delvis på rätt väg

Analys av måluppfyllelsen

Utfallet för januari till december var 6,2% för hela samhällsbyggnadsförvaltningen. Den är fortsatt högre än mot startåret 2019 men har gått ned jämfört med 2022 där utfallet var 7,5%. Sjukfrånvaron motsvarade under året 28 heltidstjänster.

När det gäller kort sjukfrånvaro har vi haft en ganska jämn sjukfrånvaro över hela förvaltningen med lite tyngd på Måltidsservice. En stor andel av korttidsfrånvaron är förkyllningar och influensa. Efter pandemin ser vi att våra medarbetare blivit bättre på att stanna hemma vid förkyllningssymptom än innan, en naturlig utveckling efter så många års restriktioner. Det är därför att vänta högra sjukfrånvaro efter pandemin jämfört mot innan då det var mer accepterat att arbeta fast en hade förkyllningssymptom.

Lång sjukfrånvaro jan-dec var 2,6%

Kort sjukfrånvaro jan-dec var 3,7%

KF indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
23 .a Sjukfrånvarostatistik	7,6%	7,7%	8,2%	7,4%	5,6%

Nämnds indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Sjukfrånvaro TN	4,9%	5,3%	6,5%	6,2%	4,9%

5.4 Mål 24: Kommunens (externa) personalomsättning är lägre än åtta procent

Analys av måluppfyllelsen

Inväntar analys från HR

KF indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
24 .a Extern personalomsättning (slutar i kommunen)	10,6%	10,8%	10,3%	10,2%	8%

Nämnds indikatorer	Startläge	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål
Extern personalomsättning TN	10,3%	10,2%	6,2%	8,8%	9,5%

6 Uppföljning ekonomi

6.1 Resultaträkning

Intäkter / Kostnader (mnkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall helår 2023	Avvikelse utfall helår mot budget
Taxor och avgifter	28,9	27,9	30,6	2,7
Bidrag (intäkter)	22,4	7,6	13,7	6,1
Övriga intäkter	624,6	663,9	661,9	-2,0
Summa intäkter	675,9	699,4	706,2	6,8
Personalkostnader	-177,1	-203,7	-193,4	10,3
Bidrag (kostnader)	-0,4	-0,3	-0,2	0,1
Köp av verksamhet	-23,2	-16,2	-30,8	-14,6
Lokalhyror	-118,5	-120,7	-127,2	-6,5
Övriga driftskostnader	-321,3	-334,5	-329,3	5,2
Kapitaltjänstkostnader	-173,8	-173,3	-193,0	-19,7
Summa kostnader	-814,3	-848,7	-873,9	-25,2
Summa totalt (mnkr)	-138,4	-149,3	-167,7	-18,4

6.2 Driftsredovisning

Verksamhet (mnkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall helår 2023	Avvikelse utfall mot budget
Gata	-36,3	-30,7	-33,1	-2,4
Trafik	-11,1	-19,3	-20,2	-0,9
Park	-30,6	-34,4	-37,5	-3,1
Vinterväghållning	-13,5	-10,7	-18,3	-7,6
Samhällsbetalda resor färdtjänst	-9,9	-9,3	-12,6	-3,3
Samhällsbetalda resor kompletteringstrafik	-0,2	-0,1	0	0,1
TOTALT Allmän plats	-101,6	-104,5	-121,7	-17,2
Teknisk nämnd	-1,0	-1,1	-1,5	-0,4
Stab	-3,8	-5,1	-2,9	2,2
Strategisk planering	-7,7	-13,9	-11,6	2,3
Markförsörjning	0,2	-3,2	-2,8	0,4
Måltidsservice	0,2	0,0	-0,2	-0,2
Städservice	1,0	0,0	0,2	0,2
Fastighet	17,9	0,8	-1,1	-1,9
Strategisk lokalförsörjning		-2,6	-1,3	1,3
TOTALT löpande drift Teknisk nämnd	-94,8	-129,6	-142,9	-13,3
Lokalbank	-2,4	-4,5	-1,4	3,1
Specialfastigheter	-6,0	-5,0	-5,2	-0,2
Lokalkostnader ej hyresgrundande	-35,2	-10,2	-16,2	-6,0
Markförsörjning ej löpande verksamhet			-2,0	-2,0
TOTALT ej löpande drift Teknisk nämnd	-43,6	-19,7	-24,8	-5,1
TOTALT Teknisk nämnd - skattefinansierad verksamhet (mnkr)	-138,4	-149,3	-167,7	-18,4

6.3 Ekonomisk analys

Tekniska nämndens driftsbudget för skattefinansierad löpande verksamhet för 2023 uppgår till 129,6 miljoner kronor. Det innebär ett underskott på 13,3 miljoner kronor för Tekniska nämndens löpande drift. Avvikelsen mellan budget och utfall beror framförallt på ökade kostnader för vinterväghållning och samhällsbetalda resor. Kostnaderna för vinterväghållning har ökat på grund av högt index, men även att väderförhållanden har varit krävande för verksamheten. För att hantera dessa kostnadsökningar har vissa rekryteringar förskjutits i tid. Även verksamheten för fastighet har ökade kostnader för bland annat externa hyror på grund av indexhöjningar i hyresavtal, men verksamheten har kunnat parera detta med andra kostnadsjusteringar. Detta motsvarar en besparing på cirka 16 miljoner kronor som fastighet hanterar.

Tekniska nämndens budget för ej löpande verksamhet så som markförsörjning ej löpande verksamhet, specialfastigheter, lokalbank och kostnader av engångskaraktär relaterat till fastigheter så som rivning,

sanering, tvister och nedskrivningar är 19,7 miljoner kronor. Här inkluderas även driftskostnader för byggnation av nytt kommunhus. Utfall för helår 2023 är 24,8 miljoner kronor. Avvikelsen mellan utfall och budget är ett underskott med 5,1 miljoner kronor. Underskottet beror på att nedskrivning av engångskaraktär skett på fastigheter utan verksamhet med 10,1 miljoner kronor. Ett gott arbete i lokalförsörjningsprocessen gör att budgeten för outhyrda fastigheter visar ett överskott då kommunen har hög grad av uthyrning av sina fastigheter.

Total driftbudget för förvaltningens skattefinansierade verksamhet uppgår till 147,1 miljoner kronor och utfall är 167,7 miljoner kronor. Det innebär ett totalt underskott på 18,4 miljoner kronor för förvaltningen. Vilket framförallt är kopplat till kostnadsökningar på grund av inflation och engångskostnader för nedskrivning av fastigheter.

Verksamheten för Allmän plats

Totalt visar verksamheten för allmän plats ett underskott med 17,2 miljoner kronor mot budget. Största anledningen till avvikelsen är ökade kostnader för vinterväghållning med underskott på 7,6 miljoner kronor. Det beror på att årets inledande månader hade varierande väderlek med tvära kast mellan köldgrader, snöfall och blidväder, vilket påverkar vinterväghållningen och sandning har skett i stor utsträckning. Det har även medfört ökade kostnader för sopning av vägar då det är mycket sand som skall tas upp och hanteras. Antalet uttryckningar av snöröjning i slutet av året påverkar också avvikelsen mot budget.

För samhällsbetalda resor med färdtjänst ökade antalet resor under början av året för att sedan sjunka under sommaren, och resandet tog sedan åter igen fart i slutet av året. Antalet körda kilometer är högre än budget och det är fler längre resor med riksfärdtjänst som sker med tåg eller flyg. Antalet medresenärer har även ökat. Inflation har även påverkat kostnadsökningar för resandet. Samhällsbetalda resor visar ett underskott på 3,2 miljoner kronor mot budget.

Enheten för gata har ett underskott med 2,4 miljoner kronor mot budget på grund av ökade kostnader för akut underhåll för maskiner och entreprenader. Enheten för trafik har ett underskott med -0,9 miljoner kronor mot budget på grund av ökade kostnader för underhåll av belysning.

Enheten för park visar ett underskott mot budget på 3,1 miljoner kronor, vilket beror på ökade kostnader för gräsklippning utförd av entreprenör där mycket regn har gett mer växtlighet samtidigt som växtsäsongen har blivit längre. Enheten har även kostnadsökningar för förändrade regler för jour och beredskap, flytt av bevattningsanläggning inför byggnation av nytt kommunhus och driftarbeten med rensning i hamnen samt att fordon och maskiner har reparerats i stor utsträckning då det finns behov av nyinvestering.

Måltidsservice

För att klara de ökade livsmedelspriserna under 2023 har verksamheten gjort besparingar motsvarande 2,7 mkr. Besparingen har genomförts genom att minska andelen ekologiska inköp, förändrade menyer inom skola och förskola med ökad andel vegetabilier, ökade inköp av kort datum produkter samt minskad personalbemanning. Måltidsservice har ett en avvikelse med 0,2 miljoner kronor mot budget.

Verksamheten för Fastighet

Verksamheten för Fastighets del som påverkas av internhyror visar en budget i balans med en avvikelse på 0,3% av omsättningen, vilket ger en avvikelse på -1,1 miljoner kronor mot budget. Verksamheten är hårt drabbad av rådande inflation då merparten av externa hyreskontrakt årligen justeras utifrån index som för året uppgår till 5,8%. Detta medför en kostnadshöjning med cirka 7 miljoner kronor år 2023. Även avskrivningarna visar på en betydande ökning mot budget där utfallet överskrider budget med 10 miljoner kronor, vilket ger en ökning på 10 procent mot budget. Trots att kraftigt ökade kostnader som för externa inhyrningar samt avskrivningar uppgår till 17 miljoner kronor har verksamheten balanserat ekonomin genom stora besparingar för energikostnader och driftkostnader, vilket resulterar i en lokalförsörjningsekonomi i balans vid årets slut.

Verksamheten har under året arbetat aktivt med energibesparingar både ur hållbarhet och ekonomiskt

perspektiv. Genom investeringssatsningar som bidrar till energibesparing samt nyinvesteringar av byggnader, riktade satsningar för att sänka verksamhetsenergi samt optimering av kommunens fastighetsbestånds energisystem har verksamheten för Fastighet sänkt den totala energiförbrukningen för lokalförsörjningen med 2,2 % mot föregående år. Senaste åren har ett aktivt energiarbete resulterat i en sänkning på 12 % mot referensåret 2018 vilket motsvarar en ungefärlig årlig kostnadsbesparing med 6,6 miljoner kronor. Energikostnaden för objektsbudgeten för 2023 landar på 10 miljoner kronor under budget, vilket kan förklaras av en mycket osäker elmarknad under 2022 när budgetförutsättningarna fastslogs samt en kostnadsminskning till följd av energibesparingsarbetet.

Under året 2023 har fastighetsavdelningen lanserat ett nytt ekonomiuppföljningssystem där både prognos, analys och budgethantering skall ingå. Lanseringen är en förutsättning för verksamheten att arbeta med ekonomistyrning och möjliggör för verksamheten att arbeta mer strategiskt med sin ekonomistyrning.

Inom verksamheten för Fastighet finns även strategisk lokalförsörjning som redovisar ett positivt resultat med 1,3 miljoner kronor mot budget. Anledningen till avvikelsen är att fokus har behövt vara att sätta rutiner och struktur för kommunens övergripande lokalförsörjningen varpå planerade förstudier skjutits fram i tiden.

Övriga lokalkostnader består av lokalbank, specialfastigheter och lokalkostnader ej hyresgrundande, dessa poster är inte inkluderade i objektsbudgeten för kommunens fastighetsbestånd. För lokalbanken som skall bära kostnaderna för uthyrningsbara lokaler som är vakanta visar utfallet ett överskott på 3,1 miljoner kronor mot budget. Kommunen har en mycket låg vakansgrad med en vakansgrad på kommunens totala bestånd på 0,4 %. För posten specialfastigheter som innehåller kostnader för de fastigheter som inte går att hyra ut, men saknar beslut på avveckling eller rivning är utfallet 5,2 miljoner kronor, vilket avviker med -0,2 miljoner kronor mot budget. För posten lokalkostnader ej hyresgrundande som innefattar rivnings kostnader, utrangeringar vid avveckling är avvikelsen mot budget -6,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror på ändrade finansiella förutsättningar under året vilket bidragit till nedskrivningar av byggnader där lokalförsörjningen planerar för avveckling. Ekonomiska omfattningen till ny rutin uppgår till 10,2 miljoner kronor.

Övriga verksamheter

Verksamheten för strategisk planering visar ett överskott på 2,3 miljoner kronor på grund av lägre kostnader för personal på grund av vakanser. Dessa tjänster är tillsatta.

Markförsörjning har lägre kostnader för personal på grund av vakanser och advokatkostnader till följd av tvister. Markförsörjning ej löpande kostnader avser arkeologikostnader.

Förvaltningens stabsfunktion har ett överskott på 2,2 miljoner kronor, som till största delen kopplas till vakanser. Tillsättningar av tjänster har senarelagts som en besparing.

6.4 Åtgärder för budget i balans

Arbete pågår inom förvaltningen med att energioptimera kommunens fastigheter. Projektet EnOff arbetar med energisparande åtgärder genom att energikartlägga fastigheter för att se vilka investeringar som har störst effekt på olika fastigheter som exempelvis solceller och tilläggsisolering. Utöver detta pågår projekt med att minska energianvändningen genom att arbeta med beteendeförändringar. Detta arbete är kommunövergripande och genomgång av fastigheterna pågår. Verksamheten för fastighet har skapat en ny roll kopplat till detta uppdrag för att kunna arbeta långsiktigt med energi- och effektoptimering. Upplevelseförvaltningen har sett över förbrukningsmönstret på flera fastigheter och arbete pågår även inom Måltidsservice för att minska energianvändningen i köken. Även verksamheten för Vatten och avlopp arbetar med att energi- och effekt optimera sina anläggningar inom detta projekt. Engagemanget från medarbetarna i detta arbete är stort.

Implementering av nytt analysverktyg för ekonomisk uppföljning har skett inom verksamheten för Fastighet, vilket kommer att skapa möjligheter för en effektivare fastighetsförvaltning. Utveckling av detta verktyg och ekonomistyrning kopplat till fastigheter pågår.

Måltidsservice arbetar med att minska ökade livsmedel- och transportkostnader genom aktiva val av råvaror. Det pågår kontinuerligt arbete med att göra smarta inköp och arbete för att öka acceptansen av ökad andel vegetabilier i förskolan och skolan. Arbete sker genom att inkludera elever via matråd och

även genom att sprida glädje kring måltiden genom bland annat street food på skolgårdar.

Måltidsservice har även ökade volymer då fler barn äter maten i förskola och skola, men verksamheten hanterar denna volymökning utan att öka bemanningen. Inom verksamheten för måltidsservice pågår även ett arbete med digitaliserat arbetssätt för bemanningsplaneringar som kommer leda till ett effektivare arbetssätt för planeringen.

Måltidsservice arbetar även med att möjliggöra att handla livsmedel med kort datum genom att handel av livsmedel sker genom online-lagerhållning i leverantörens system.

Inom verksamheten för Allmän plats sker en besparing av inköp för entreprenader och konsulter. Det pågår även kontinuerligt arbete med fordonsplan för att hela tiden följa upp behov av olika fordon och maskiner för att effektivisera användningen och utvärdera behov av att äga kontra hyra maskiner.

I arbete med återbruk för att minska påverkan på miljön och även ekonomi har verksamheten för Allmän plats använt virke från avverkning efter barkborren som påskpynt i rondeller och parker, insektshotell har skapats och ved till vid kommunens grillplatser.

Inom verksamheten för strategisk planering pågår arbete med effektiviseringar genom att utveckla arbetet med översiktsplan, arbeta med tidiga skreden i detaljplaneprocessen och att arbeta för ett gemensamt samhällsbyggnadsflöde inom kommunen.

6.5 Ekonomiska nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Fastighet totalkostnad alla fastigheter per kvm (kr)	1 267	1 459	1 356	1 350
Fastighet planerad underhållskostnad Egna Fastigheter per kvm (kr)	231	195	339	311
Fastighet avhjälpande underhållskostnad Egna Fastigheter per kvm (kr)	39	41	50	31
Fastighet energiförbrukning i kommunens fastigheter per kvm (kWh)	194	187	182	178
Gata driftskostnad per kvm (kr)	22	25	22	25
Park totalkostnad per invånare (kr)	438	496	625	633
Måltid dagsportion mellanstadieelev (kr)	27	28	32	32

Fastighet

Utfallet för totalkostnaden för alla fastigheter per kvm visar ett utfall på 1 350 kronor, vilket är under budget och en nedåtgående trend mot föregående år med 7,5%. Detta trots att det råder hög inflation som slår direkt mot externa lokaler visar utfallet en minskning. Genom en kraftig optimering av driftkostnader för befintligt fastighetsbestånd kan vi uppvisa en lägre totalkostnad per kvm än budget och tidigare år.

Prognosen för planerat underhåll per kvadratmeter är lägre än budget, av planerat underhåll har 92% i ekonomisk omfattning genomförts vilket är en positiv trend jämfört med föregående år. Totalt minskar avskrivning och räntekostnader för reinvesteringar trots en ökad andel nya byggnader med 10 miljoner kronor, vilket kan indikera på ett större behov av underhåll av befintligt fastighetsbestånd.

Att utfall för avhjälpande underhåll per kvadratmeter är lägre än budget indikerar på en positiv trend kopplat till arbete med planerat löpande underhåll i fastigheterna.

Energiförbrukningen för kommunens fastighetsbestånd fortsätter att minska med 2,2% mot föregående år. Politiska målsättningen för perioden 2020-2023 var att spara 10 %, bokslutet 2023 visar en besparing på 12%.

Gata - Driftkostnad per kvadratmeter

Driftskostnaden per kvadratmeter gata har ökat framförallt på grund av ökade kostnaderna för vinterväghållning.

Nyckeltalet inkluderar gator barmark, vinterväghållning, renhållning och belysning.

Park - Totalkostnad per invånare

Prognos för parkverksamheten är högre än budget främst på grund av en ökad kostnad för gräsklippning utförd av entreprenörer, då mycket regn har gett ökad växtlighet samtidigt som växtsäsongen har blivit längre.

Nyckeltalet redovisar parker och planteringar, lekplatser, bollplaner och hundlatriner.

Måltid

Kostnaden för en dagsportion för en mellanstadieelev är i nivå med budget då kostnadsökningar för livsmedel har hanterats genom bland annat menyförändringar.

6.6 Uppföljning volymer

Verksamheter med volymuppräknings i RFM	Volymenhet	Volym budget enligt beslutad RFM	Volym utfall helår	Avvikelse volym utfall mot beslutad budget	Avvikelse utfall mot budget utifrån volym (mnkr)	Avvikelse utfall mot budget i driftsredovisningen (mnkr)
Färdtjänst	Antal km	288 000	299 674	11 674	-0,4	-3,3
Markförvaltning	Befolkning½	47 998	48 015	17	0	-1,6
Park	Befolkning½	47 998	48 015	17	0	-3,1
Plan	Befolkning½	47 998	48 015	17	0	2,3
Övriga resor	Befolkning½	47 998	48 015	17	0	
Gator och vägar	Yta i kvadratmeter	1 291 086	1 291 086	0	0	-10,9

Färdtjänst

Resandet både inom och utanför kommunen har ökat och resorna har blivit längre. Samtidigt har kostnaden för resande ökat, se nedan, samt att en ökning av medföljande resenär har skett under året där egenavgiften som utgjorde en intäkt sedan tidigare har tagits bort.

Indexuppräknings (SCB Taxi-index för anropsstyrd trafik) av befintligt avtal är anledningen till kostnadsökningen.

Markförvaltning

Markförsörjning har lägre kostnader för personal på grund av vakanser kopplat till nya roller och rekrytering av personal har skett.

Park

Parkverksamheten visar på ett underskott på ca 3 mnkr.

Detta beror främst på en ökad kostnad på 1,2 mnkr för gräsklippning utförd av entreprenörer då mycket regn har gett en ökad växtlighet samtidigt som växtsäsongen har blivit längre. I övrigt består kostnaden av ökade jour och beredskapskostnader på grund av den nya veckovilan i samband med vinterväghållningen.

Plan

Strategisk planering ett prognostiserat överskott på grund av lägre kostnader för personal då det funnits vakanser. Dessa vakanser är tillsatta.

Gator och vägar

Underskott inom enheten gata beror främst på en ökad kostnad för vinterväghållning.

Under årets första kvartal har det varit mycket varierande väderlek med tvära kast mellan köldgrader, snöfall och blidväder. Detta har lett till stora behov av sandning, vilket även påverkar kostnaden för sandupptagning och hantering av sand. Under årets sista månad föll stora mängder snö i omgångar med ett stort behov av snöbekämpning som följde. Det ogynnsamma vädret har påverkat kostnaderna för vinterväghållningen och sandning i stor utsträckning. Det har även medfört ökade kostnader för sopning av vägar då det är mycket sand som skall tas upp och hanteras.

7 Investeringsredovisning

7.1 Investeringsredovisning, årlig budget (mnkr)

Investeringar 2023 (mnkr)	Budget 2023	Utfall helår 2023	Avvikelse utfall helår mot budget	Förslag ombudgeringar
Fastigheter UAN	-305,0	-227,8	77,2	64,9
Fastigheter UPN	-32,8	-22,5	10,3	10,0
Fastigheter VON	-13,8	-6,6	7,2	7,1
Fastigheter KS	-21,4	-1,9	19,5	19,5
Investeringsbidrag KS	15,0	1,0	-14,0	-14,0
Fastigheter RTJ	0,0	-0,1	-0,1	0,5
Fastigheter TN	-3,9	-0,2	3,7	3,5
Planerat underhåll	-80,0	-64,0	16,0	13,2
Allmän plats	-56,4	-65,2	-8,8	0
Investeringsbidrag Allmän plats	6,0	2,8	-3,2	0
Inventarier TN	-0,2	-0,1	0,1	0
Vattenförvaltningen	-0,3	0	0,3	0
Totalt (mnkr)	-492,8	-384,6	108,2	104,7

Kommentarer till investeringsredovisning, årlig budget

Tekniska nämndens budget för planerat underhåll år 2023 uppgick till 80,0 miljoner kronor och utfallet per sista december blev 63,9 miljoner kronor.

Några större underhållsprojekt är:

- Miljö- och energiåtgärder; Bland annat montering av solceller och energieffektiviseringar på skolor. (EnOFF).
- Tallgårdens vård- och omsorgsboende (kulvertdragningar)
- Skogsviolens förskola (fönsterbyte och takrenovering)
- Idrottshuset (passagesystem)
- Skyddsrumrenoveringar.

Övriga nämnders sammantagna investeringsbudget år 2023 är 358,2 miljoner kronor och utfallet är 258,0 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 100,3 miljoner kronor mot budget. Avvikelsen beror bland annat på att tidplaner har justerats i fleråriga projekt samt att budgeterade nya investeringar avvaktar utredningar och politiska beslut.

Verksamheten för Allmän plats har budget år 2023 på 56,4 miljoner kronor och utfallet blev 65,2 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på ökade kostnader för asfaltsbeläggning och att projektet Nytt linjenät Region Uppsala har ändrad tidsplan. Investeringsbidrag mottagna år 2023 är 2,8 miljoner kronor, vilket är en avvikelse med 3,2 miljoner kronor mot budget. Investeringsbidraget kommer att betalas ut till Enköpings kommun under år 2024.

7.2 Investeringsredovisning, enskilda projekt (mnkr)

I tabellerna nedan redovisas både projekt med och utan genomförande beslut från kommunstyrelsen samt de projekt som tagits i bruk under året.

Enskilda projekt utan genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)				Status
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2023	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget	
UAN Bergvretens kök/matsal	-17,0	0,0	-16,9	0,1	Förstudie pågår
UAN Skolsta förskola	-74,0	-7,5	-74,0	0,0	Projekt/systemhandling pågår
UAN Förskola Slottet (Salnecke)	-80,0	0,0	-80,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
UAN Förskola Enögla	-86,0	0,0	-86,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
UAN Förskola Enen	-86,0	0,0	-86,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
UAN Förskola Rosen	-86,0	0,0	-86,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
UAN Grundskola Tätort	-450,0	0,0	-450,0	0,0	Förstudie pågår
UAN Nyborg Hus C omställning till grundskola	-22,0	0,0	-22,0	0,0	Förstudie pågår
Grundskola Skolsta ombyggnad av fsk till grundskola	-7,0	0,0	-7,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
Grundskola Bergvreten ombyggnad av sarskola	-15,0	0,0	-15,0	0,0	Förstudie pågår
UPN Kulturhus Joar	-255,0	-4,5	-255,0	0,0	Projekt/systemhandling ej påbörjad
UPN Multihall alt sporthall till ny grundskola	-75,0	0,0	-75,0	0,0	Förstudie ej påbörjad
RTJ Utbildningslokal räddningstjänst	-5,0	0,0	-5,0	0,0	Förstudie påbörjad
UPN Facilitetsbyggnad Hökens IP (Romberga)	-1,0	0,0	-1,0	0,0	Förstudie påbörjad
Totalt (mnkr)	-1 259,0	-12,0	-1 258,9	0,1	

Pågående enskilda projekt med genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)				Status
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2023	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget	
UAN Ripans nya fsk	-86,0	-8,9	-86,0	0,0	Inv pågår
UAN Nytt gymnasium	-530,0	-487,9	-530,0	0,0	Inv pågår
UAN Grundskola Västerleden -Lillsidan	-480,8	-27,2	-480,8	0,0	Inv pågår
UAN Bredsands förskola (Storskogen)	-71,0	-6,8	-71,0	0,0	Upphandling pågår
UPN Speakertorn	-2,5	-0,6	-2,5	0,0	Inv pågår
UPN Driftlokaler Kaptensgatan	-5,0	-4,7	-5,0	0,0	Inv pågår
UPN C Paviljong Enavallen	-14,0	-0,5	-14,0	0,0	Upphandling ej påbörjad
UPN Ny sporthall Västra Enköping med fritidsgård	-98,5	-6,7	-98,5	0,0	Investering pågår
VON LSS Åkersberg	-31,0	-6,5	-31,0	0,0	Investering pågår
UAN Grundskola Örsundsbro	-310,0	-8,8	-310,0	0,0	Upphandling pågår
UAN Evakuering moduler Örsundsbro	-10,0	0,0	-8,5	1,5	Inv pågår
VON LSS Paviljong Hummelsta	-2,8	0,0	-2,8	0,0	Inv pågår
SBF Nytt Kommunhus	-30,9	-0,1	-30,9	0,0	Inv pågår
Totalt (mnkr)	-1 672,5	-558,7	-1 671,0	1,5	

Avslutade enskilda projekt under året	Totalt per projekt (mnkr)				
	Total budget	Utfall t.o.m dec 2023	Avvikelse utfall mot budget	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget
UPN Omklädningsrum Korsängen	-20,0	-19,6	0,4	-21,7	-1,7
Totalt (mnkr)	-20,0	-19,6	0,4	-21,7	-1,7

Kommentarer till investeringsredovisning, enskilda projekt

Investeringar utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Grundskola Västerleden - Lillsidanskolan

Budgeten för år 2023 är 56,7 miljoner kronor och utfallet 18,0 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 38,8 miljoner kronor under budget. Årets avvikelse beror på en justering utifrån projektets tidsplan. Entreprenad pågår och tilläggsbudget är beslutad.

Grundskola Örsundsbro

Budgeten för år 2023 uppgår till 18,0 miljoner kronor och utfallet är 6,7 miljoner kronor. Årets avvikelse beror en justering utifrån projektets tidsplan. Kommunstyrelsen har beslutat att senarelägga projektets start och även när skolan tas i bruk.

Nytt gymnasium

Den beslutade investeringsbudgeten totalt för projektet är 530,0 miljoner kronor. Projektet är i genomförandefas och entreprenaden pågår. Projektet ska vara klart för verksamhetsstart till höstterminen år 2024. Beräknad total prognos är i dagsläget 530,0 miljoner kronor. Dock finns dialog med entreprenör kring kostnadsökningar på grund av force major kopplat till kriget i Ukraina. Detta kommer kunna påverka projektets totala prognos.

Budgeten för 2023 är 184,4 miljoner kronor och utfallet är 187,5 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 3,1 miljoner kronor över budget. Årets avvikelse beror på att prognosen är justerad utifrån projektets tid- och betalningsplan gentemot entreprenör.

Investeringar upplevelsenämnden

Några enskilda projekt som följs upp för upplevelsenämnden är följande:

Kulturhus Joar

Kommunstyrelsen har beslutat att avvakta beslut om genomförande och se över projektets innehåll och kalkyl.

Budgeten för år 2023 är 6,5 miljoner kronor och utfallet är 1,8 miljoner kronor.

Ny sporthall Västra Enköping – Lillsidanskolan

Tilläggsbudget är beslutad och entreprenad har startat.

Investeringar Vård- och Omsorgsnämnden

LSS Åkersberg

Budgeten för 2023 är 11,3 miljoner kronor och utfallet är 5,7 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 5,6 miljoner kronor under budget. Tilläggsbudget är beslutad.

Omklädningsrum Korsängen

Omklädningsrummet är taget i bruk med en avvikelse på 1,7 miljoner kronor.

8 Förväntad utveckling

Kort omvärldsanalys med fokus på närområdet

Utifrån årets utveckling i omvärlden gör förvaltningen årligen minst en omvärldsbevakning. Denna syftar till att förbereda förvaltningen på olika scenarion som kan komma att inträffa och en möjlighet att planera utifrån dessa.

Detta kan vi vänta oss:

- Fortsatta kostnadsökningar över lag även under 2024 men med vissa lättnader
- Budgetprioriteringar för alla sektorer
- Dyrare måltider + högre mängd mat i framför allt skolan
- Ökade kostnader för externa tjänster
- Den relativa fattigdomen fortsätter att öka
- Höjd förväntansbild på kommunen och politiken
- Kommunens leverans blir viktigare än tidigare
- Rekreatiomsområden, idrott, event och parker blir viktigare
- Skolan och idrotten kan bli en "fristad"
- Minskning av nybyggda enfamiljshus och bostadsrätter
- Fler äldre i kö till boende när driftkostnaderna fortsätter att vara höga
- Ökat behov av kommunala hyresbostäder
- Ökad differens mellan samhällsgrupper, denna tenderar att öka under svårare tider.
- Frustrerade unga som går in mot vuxenvärlden efter år av pandemi och sedan ansträngda år som följt.
- Ökad andel digitala attacker, som intrång, nedstängning och stöld av information.

Risker som kan inträffa:

- Säkerhetsincidenter (fysiskt och i digitala världen)
- Rädsla som orsakar samhällsstörningar/konflikter
- Klasskillnader och glidningar mellan olika grupper
- Ej slutförda upphandlingar
- Krishantering löpande, detta sliter på organisationen om dessa blir långvariga.
- Kritik till kommunen som effekt på missnöje med samhälle och i desperation.
- Ungdomar med låg framtidstro.
- Ökad skadegörelse och stölder.
- "Butiksdöd" och minskad andel upplevelser när hushållsekonomin är ansträngd.
- Lokal svart marknad på exempelvis läkemedel.

Men också möjligheter:

- Positiv inverkan på klimatbudget med minskade resor och konsumtion.
- Attraktiv arbetsgivare (det är myndigheter ofta i oroliga tider)
- Nya möjligheter för näringslivet och fler små aktörer (entreprenörskap)
- Ökat engagemang i föreningsliv och ideellt arbete
- Hemester, fler besökare på hemmaplan
- I oroliga tider attraherar ofta landsbygden och vi ligger rätt till.
- Regementet i Enköping utvecklas och bidrar med viktig attraktionskraft samt arbetstillfällen.

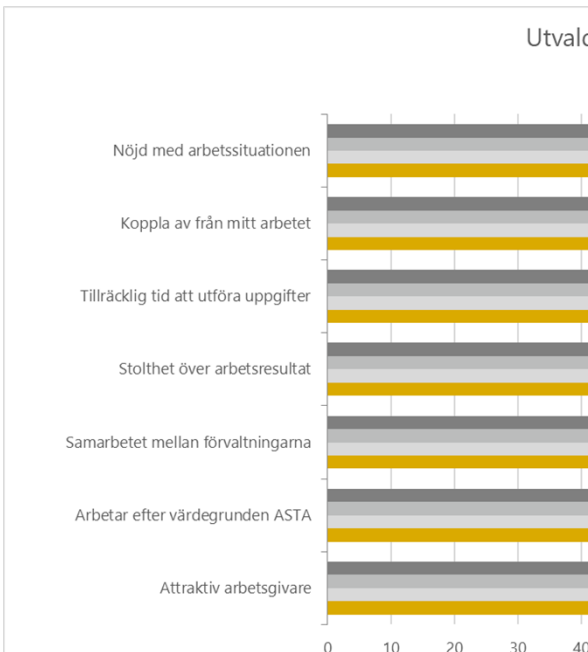
9 Uppföljning kvalitetsplan

Område	Grunduppdrag	Analys av måluppfyllelsen	
Kärnverksamhet	VA: Leverans av hälsomässigt säkert vatten	Vi levererar ett hälsomässigt säkert vatten för perioden enligt provtagning.	 Mycket god kvalitetsnivå
	VA: Uppfyllande av miljökrav gällande avlopp (dagvatten och spillvatten)	Vi har fortsatta utmaningar med att hålla kvalitetskrav i våra äldre anläggningar och därför är den statusen gul. Vi har inte klarat nivåerna för fosfor i vårt ytterverk i Örsundsbro. Åtgärden för att lösa detta på sikt är bygget av kommunens nya	 Låg kvalitetsnivå

Område	Grunduppdrag	Analys av måluppfyllelsen	
		avloppsreningsverk (ARV).	
	VA: God status av VA-anläggningarnas förvaltning	Ny- och reinvesteringsbehovet på våra anläggningar är fortsatt mycket högt vilket gör att statusen är gul. Detta är inget ovanligt då 80% av sveriges VA-huvudmän har liknande behov. Tills de stora generationsprojekten som nytt reningsverk och vattenverk är klara samt att vi ätit upp lige större del av vårt stora investeringsbehov bör vi bedöma statusen på våra anläggningar som gul även om vi håller vår planering.	♦ God kvalitetsnivå
	ALLMÄN PLATS: Vi utvecklar och förvaltar allmän platsmark och dess offentliga miljöer för Enköpings nuvarande och framtida invånare och besökare - GRÖNSTRUKTUR	Planerade aktiviteter fortsätter som planerat utifrån reviderad budget. Vi har pausat arbetet med en teknisk handbok på grund av resursbrist. Utveckling av befintliga gröna miljöer enligt investerings/reinvesteringsplan med fokus på renovering av våra befintliga parker, t.ex. Rådhusgården, Munksundskällan, Fisktorget, Fjärdhundraparken, m.fl. för att vårda det vi har. Mångbruksplan utkast klart för remiss och Grönstrukturplan ska tas fram under 2024. Start av trädplan/inventering av våra träd våren 2024.	♦ God kvalitetsnivå
	ALLMÄN PLATS: Vi utvecklar och förvaltar allmän platsmark och dess offentliga miljöer för Enköpings nuvarande och framtida invånare och besökare - ANVÄNDNING OCH FLÖDEN	Pågår enligt plan. Vi har medborgardialoger kopplat till alla planerade lekplatser, analys av rörelse och bruk av alla platser innan planering sker. Närmast i tid ligger en planerad workshop med fokus på näringsliv i offentliga miljöer samt riktlinjer för foodtrucks.	♦ God kvalitetsnivå
	ALLMÄN PLATS: Vi utvecklar och förvaltar allmän platsmark och dess offentliga miljöer för Enköpings nuvarande och framtida invånare och besökare - YTOR OCH BELÄGGNING	Pågår enligt plan med fokus på tillgänglighetsåtgärder i och med investerings- och reinvesteringsprojekt, t.ex. stigsystem Gröngarn, ny grillplats för rullstolsburna vid Vattenparken, tillgängliga sittplatser Rådhusgården, m.m. Ytor: Förberedelser inför vår/sommar med miljövänlig ogräsbekämpning av hårdgjorda ytor med heatweed (hetvatten förstör växtceller, inga kemikalier krävs, kan användas även när det är eldningsförbud)	♦ God kvalitetsnivå
	ALLMÄN PLATS: Vi utvecklar och förvaltar allmän platsmark och dess offentliga miljöer för Enköpings nuvarande och framtida invånare och besökare - GESTALTNING	Årets aktiviteter genomfördes enligt plan med utsmyckningar och planerade gestaltningsarbeten slutförda. Bland annat utsmyckning av rondeller vid påsk och jul, spökvandring i Drömparken och luciataåg i centrum. Vi utvecklar samarbeten mellan enheterna för att få till bra helhet, t.ex. workshop med fokus på rutnätsstadens gaturum.	● Mycket god kvalitetsnivå
	ALLMÄN PLATS: Leverans av samhällsbetalda resor	Inga störningar gällande samhällsberörda resor under perioden.	● Mycket god kvalitetsnivå
	FASTIGHET: Funktionsdugliga lokaler för kommunens verksamheter	Inga avvikelser under perioden. Planerat och avhjälpande underhåll löper på enligt plan. För lokalförsörjningen har vi tagit fram en ny plan som är mer likriktad än tidigare. Vi har gjort vår årliga undersökning av kundernas nöjdhet med stöd av Evimetrix. Där ser vi att förskolan sticker ut med sin upplevelse av skötsel,	♦ God kvalitetsnivå

Område	Grunduppdrag	Analys av måluppfyllelsen
		drift och underhåll medans övriga kundgrupper ger oss bra betyg. För att kunna sätta in rätt åtgärder och bättre förstå grundorsaker genomför vi djupintervjuer inom förskola kring vår leverans.
	FASTIGHET: Rena lokaler för kommunens verksamheter	Leveransen flyter på - eventuella avvikelser har vi kunnat lösa omgående utan påverkan för våra kunder. Vi arbetar med att hålla kostnader nere samtidigt som leveransen inte ska påverkas negativt. En övergång har skett från pappershantering till digitalt stöd för personalen, detta ska även underlätta felanmälningar och tillgång till rutiner och säkerhetsdatablad. Mycket god kvalitetsnivå
	FASTIGHET: Produktion av nya objekt enligt beslut	Produktion av nya objekt fortsätter enligt plan och beslut. De projekt som inte har genomförts är Joar och skolan i Örsundsbro då nya beslut tagits om dessa. Vi har påbörjat slutredovisningar för genomförda projekt och håller på att utveckla en modell eller ny standard för slutredovisningar. God kvalitetsnivå
	MÅLTID: Leverans av måltider till förskola, skola och äldreomsorg	Vi har inga störningar eller avvikelser i våra leveranser för perioden men avdelningen fortsätter att ha en hög sjukfrånvaro. God kvalitetsnivå

	MÅLTID: Näringsriktiga måltider i enlighet med skollagen	Inga avvikelser från skollagens krav för perioden. Däremot har våra kök anpassat menyer och innehåll för att klara prisökningen på livsmedel.	 Mycket god kvalitetsnivå
	MEX: Markförvaltning (teknisk nämnd)		 God kvalitetsnivå
	MEX: Exploateringsprojekt (PLEX)	<i>Uppföljning sker via PLEX till KS</i>	 Bedöms ej
	STRATEGISK PLANERING: Översiktsplanering och detaljplanering	<i>Uppföljning sker via PLEX till KS</i>	 Bedöms ej
	STRATEGISK PLANERING: Stadsdelsutveckling	<i>Uppföljning sker via PLEX till KS</i>	 Bedöms ej
	STRATEGISK PLANERING: Vattenplanering och genomförande av åtgärder	<i>Uppföljning sker via PLEX till KS</i>	 Bedöms ej
	STABEN: Leverans av grunduppdrag och aktiviteter inom SBF:s ansvarsområde	Staben har en fortsatt hög arbetsbelastning men har klarat sina leveranser. Utifrån den ekonomiska situationen har vi inte haft möjlighet att rekryterat alla vakanser vilket påverkar stödet till kärnverksamheten.	 God kvalitetsnivå
	STABEN: Extern och intern kommunikation inom SBFs ansvarsområden	<i>Följs inte längre upp av teknisk nämnd då kommunikation centraliserades i augusti 2023.</i>	 Bedöms ej
	STABEN: Interna kontroller och uppföljningar genomförs enligt instruktioner och rutiner	Alla planerade kontroller och uppföljningar kunde genomföras enligt plan.	 God kvalitetsnivå
Målgrupp	Trygghet i det offentliga uterummet och i trafiken	I SCB medborgarundersökning för 2023 svarade 82% att de kände sig trygga att vistas utomhus på kvällar och nätter. Riksnittet 2023 var 76%. Utfallet för 2022 var samma som för 2021 och låg på 75% vilket också var riksnittet. Boende i Enköping uppgav att 77% kände sig trygga att vistas ute efter mörker. Boende i kransort uppgav att 86% kände sig trygga och boende på landsbygd uppgav att 88% kände trygghet att vistas utomhus när det är mörkt. Här kan vi se att fler boende i Enköping känner sig trygga medans boende på landsbygden kände sig mindre trygga mot föregående år.	 Mycket god kvalitetsnivå
Medarbetare	Låg sjukfrånvaro inom SBF	Utfallet för januari till december var 6,2% för hela samhällsbyggnadsförvaltningen. Den är fortsatt högre än mot startåret 2019 men har gått ned jämfört med 2022 där utfallet var 7,5%. Sjukfrånvaron motsvarade under året 28 heltidstjänster. När det gäller kort sjukfrånvaro har vi haft en ganska jämn sjukfrånvaro över hela förvaltningen med lite tyngd på Måltidsservice. En stor andel av	 Låg kvalitetsnivå

	<p>korttidsfrånvaron är förkylningar och influensa. Efter pandemin ser vi att våra medarbetare blivit bättre på att stanna hemma vid förkylningssymptom än innan, en naturlig utveckling efter så många års restriktioner. Det är därför att vänta högra sjukfrånvaro efter pandemin jämfört mot innan då det var mer accepterat att arbeta fast en hade förkylningssymptom.</p> <p><i>Lång sjukfrånvaro jan-dec var 2,6%</i> <i>Kort sjukfrånvaro jan-dec var 3,7%</i></p>
<p>God arbetsmiljö</p>	<p>Medarbetarundersökningen genomfördes under hösten och vi hade ett deltagande på 86% där alla deltagare ges möjlighet att svara anonymt på ett 60tal frågor om arbetsmiljö, styrning, ledarskap och samarbete. Alla chefer som har fler än 5 medarbetare får ett eget resultat som används som inspel till arbetsmiljöarbetet.</p> <p>Utfallet visar att förvaltningen på totalen ligger kvar på ungefär samma nivåer som föregående år men på enhetsnivå finns större variationer. På driftsidan upplever personalen i högre grad att de hinner med sina arbetsuppgifter jämfört med de medarbetare som arbetar på kontor. Samma gäller för möjligheten att koppla av från sitt arbete under ledigheten, där är utfallet lägre på kontor än på driften. Förvaltningen har en negativ trend när det gäller frågorna med nolltolerans. Där har andelen hot, mobbning och kränkningar ökat markant från föregående år.</p> <p>Utvalc</p> <p>God kvalitetsnivå</p>
<p>Hållbart medarbetarengagemang (HME)</p>	<p>HME genomfördes under våren och utfallet var att samhällsbyggnadsförvaltningen fortsätter att ligga kvar på ungefär samma nivå som föregående två åren. 2023 backade vi lite på motivation och styrning mot tidigare år. Högst utfall fick vi på frågan om arbetet känns meningsfullt. Det tycker 91% av alla som svarade. Ett område för oss att förbättra är våra chefers förmåga att inspirera till nya arbetssätt. På den frågan hade vi ett utfall på 56%.</p> <p>God kvalitetsnivå</p>

Hållbarhet	Öka miljömedvetenheten och bli mer klimatsmart	Miljö och hållbarhetsfrågor är en stor del av förvaltningens vardagliga arbete. Medarbetarna har i hög grad en god miljömedvetenhet. Däremot har förvaltningen inte kunnat bibehålla den officiella Miljöcertifieringen på grund av resursbrist. Men implementerade rutiner och arbetsätt som gjordes för denna fortlöper.	☐ Bedöms ej
Ekonomi	Driftsbudget i balans	<i>Följs upp i kapitel 6 till 10 i denna årsredovisning.</i>	☐ Bedöms ej

10 Verksamheten för vatten- och avlopp

10.1 Verksamhet

Teknisk nämnd ansvarar för vatten- och avloppsverksamheten (VA) i kommunen.

Verksamheten för vatten och avlopps uppdrag är att producera och leverera ett godkänt dricksvatten, avleda, rena och återföra renat spill- och dagvatten till sjöar och vattendrag inom verksamhetsområdena för VA.

Verksamheten för vatten och avlopp svarar för planering, ny- och ombyggnation samt drift och underhåll av verk, distributionsnät, dagvattenanläggningar, pumpstationer och tryckstegringsstationer.

10.2 Väsentliga händelser

Verksamheten för Vatten och avlopp har flertalet större investeringsprojekt som pågår. Kommunstyrelsen beslutade under året att starta planeringsfasen av Enköpings framtida dricksvattenförsörjning, vilket ska ske genom en kombination av dricksvatten från egna täkter och från Västerås dricksvattenproduktion. Under året har samarbetsavtal tecknats med Mälarenergi Vatten AB.

Kommunstyrelsen har även under året fattat genomförandebeslut av kommunens nya avloppsreningsverk och första spadtaget för byggnationen skedde i slutet av året.

Runt Dr Westerlunds Gata i centralorten pågår omfattande exploaterings- och förtättningsprojekt. Nya dricks-, dag- och spillvattenledningar är förlagda i delar av nya programområdet Lillsidan.

Vid årsskiftet 2023/2024 övergår verksamheten till månadsfakturering av kund, vilket hoppas förbättra kundupplevelsen och minska risken för kundförluster.

Under året har verksamheten tillsatt flertalet tidigare vakanta tjänster utifrån den omorganisation av verksamheten som genomfördes år 2022.

Det är stort fokus på digitalisering inom verksamheten. Verksamheten har bland annat implementerat ett nytt labbdatasystem, förberedelse för ett nytt verksamhetssystem för GIS-baserat digitalt ledningskartverk har skett och utrett förutsättningarna för införande av digitala dricksvattenmätare. Det pågår även arbete med ett projektstyrningsverktyg.

Med anledning av förtätning och stora exploateringar i centrala Enköping, samt med inspel från översiktsplansarbetet, behöver VA-verksamheten säkerställa kapaciteten i distributionsnätet. Detta genom att arbeta än mer modellering av distributionsnätet. Under året har dricks- och spillvattenmodellerna uppdateras för tätorten. En ny modell för dagvattendistributionsnätet och en skyfallskartering för centrala Enköping har påbörjats under året och de beräknas vara klara i början av år 2024.

Kartläggning av energiförbrukning har skett under året, vilket har medfört åtgärder så som sänkt inomhustemperatur i pumpstationer och byte till nya blåsmaskiner vilket har inneburit stor energieffektivisering.

Verksamheten är engagerad i branschorganisationen Svenskt Vattens kampanj gällande hållbar vattenanvändning. Genom uppmaning om vattenbesparingsåtgärder och satsning på gemensamt arbete, med exempelvis AB Enköpings Hyresbostäder (EHB), syns en minskning om 15 000 kubikmeter i dricksvattenåtgång jämfört med föregående år.

10.3 Interna kostnader

Nedan beskrivs hur gemensamma kostnader med andra verksamheter har fördelats och som belastar VA-verksamheten.

- Ekonomi- och administrativ stabspersonal SBF, enligt uppskattad arbetstid.
- Internhyra, utifrån ianspråktaga kvm.

- Telefon, enligt abonnemang kopplade till VA
- IT, efter antal licenser.
- Försäkringspremier, fordon kopplade till VA.
- Inköp, efter beställning.

10.4 Komponenttyp

Komponenttyp	Avskrivningstid intervall
Stomme och grund	30 - 80 år
Markanläggning	10 - 30 år
Under jord	15 - 80 år
Ovan jord	5 - 50 år
El	10 - 20 år
VVS	15 - 50 år
Övrig byggnation	10 år
Styr och larm	15 år

10.5 Resultaträkning

Resultaträkning (belopp i mnkr)	Bokslut 2022	Utfall helår 2023
Intäkter	111,6	114,3
Personalkostnader	-30,1	-35,3
Kapitalkostnader	-26,3	-36,6
Övriga kostnader	-44,0	-58,4
Summa kostnader	-100,4	-130,3
Avsättning	-11,1	0,0
RESULTAT	0,1	-16,0

10.6 Ekonomisk analys

Verksamheten för Vatten och avlopp (VA) visar ett underskott på 16,0 miljoner kronor jämfört med 0 miljoner kronor i budget för 2023. Omvärldsläget med rådande inflation och räntehöjningar slår hårt mot verksamheten. Kostnadsutveckling och räntenivåer har ökat markant mot vad som antogs när budgeten och taxenivån för år 2023 arbetades fram för drygt två år sedan.

Räntekostnaden har ökat markant mot vad som tagits höjd för i budget 2023, vilket påverkar driftresultatet negativt med cirka 5,2 miljoner kronor.

Årets resultat har belastats med engångskostnader som avser utredningskostnader kopplat till investeringar. Det medför högre driftskostnader jämfört med budget till en summa om cirka 7,2 miljoner kronor.

Utfallet för intäkter är 2 miljoner kronor lägre än budgeterat på grund av sänkt förbrukning hos kund. VA har uppmanat till vattenbesparingsåtgärder och satsat på gemensamt arbete med exempelvis EHB, vilket

fått ett fint resultat vattenbesparingsmässigt. Under 2023 har VA exempelvis fått lägre intäkter från kunden AB Enköpings Hyresbostäder (EHB) än föregående år med anledning av att EHB bland annat byggt om sina mätarplatser och bytt ut mätare till mindre mätarstorlek. Avvikelse mot budget finns även för intäkter kopplat till nyttjande av slamdammar.

Insatser och akuta insatser på grund av eftersatt underhåll har genererat mer kostnader än planerat. Exempelvis har kostnader för service av utrustning ökat kraftigt, med cirka en miljon kronor.

Materialkostnader och även kostnader för vissa tjänster har ökat på grund av rådande omvärldsläge och genererar en avvikelse mot budget.

Verksamheten har ett överskott för personalkostnader på grund av vakanser. Flera av dessa tjänster har dock tillsatts under året.

10.7 Åtgärder för budget i balans

För Vatten- och avloppsverksamhet ska intäkter och kostnader balanseras över en treårsperiod enligt vattentjänstlagen. Det kommer verksamheten ta i beaktande och de ökade kostnaderna kommer att balanseras och omhändertas i processen för taxor och avgifter. I samband med processen för taxor och avgifter kommer en genomlysning av taxomodellen och dess indata att ske.

Energikartläggning har skett för att ta fram nyckeltal som kan användas för att framgent få mer energieffektiv drift. Utöver detta pågår arbete med att minska energianvändningen genom direkta energibesparingsåtgärder, samt se över effekttoppar. På sikt innebär ovan möjlighet tillkostnadsbesparing.

Från och med år 2024 kommer VA-verksamheten för kund att övergå till månadsbetalning. Detta för att öka kundnyttan och för att minska risken för kundförluster genom kontinuerlig betalning av kund. Det möjliggör ökad likviditet samt minskar antalet annulleringar. Kampanjer har genomförts för att informera kund.

Rekrytering har pausats för att skapa viss kortsiktig besparing under året, dock innebär det eftersatt arbete inför år 2024.

En förändring som utförts under året inom VA-verksamheten är en ändrad organisationsstruktur, vilken bland annat syftar till att ge bättre ekonomisk styrning och uppföljning.

10.8 Balansräkning

Balansräkning (belopp i mnkr)	Not	Bokslut 2022	Utfall helår 2023
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
- Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar		820,1	1 028,4
- Maskiner och inventarier		4,4	5,8
- Övriga materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
- Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa Anläggningstillgångar	1	824,5	1 034,2
Bidrag till statlig infrastruktur		0,0	0,0
Omsättningstillgångar			

- Förråd med mera		0,8	1,1
- Lager av exploateringsmark		0,0	0,0
- Fordringar		22,5	14,6
- Övriga kortfristiga fordringar		1,1	0,7
- Kortfristiga placeringar		0,0	0,0
- Kassa och bank		196,4	249,2
Summa Omsättningstillgångar		220,8	265,6
SUMMA TILLGÅNGAR		1 045,3	1 299,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	2		
- Årets resultat		0,1	-16,0
- Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0
- Övrigt eget kapital		1,5	1,5
Summa Eget kapital		1,6	-14,5
Avsättningar			
- Uppskjuten skatt		0,0	0,0
- Avsättning för pensionsskuld och liknande förpliktelser		5,1	6,2
- Andra avsättningar	4	75,2	75,2
Summa Avsättningar		80,3	81,4
Skulder			
- Långfristiga skulder	3,5	933,9	1 178,0
- Kortfristiga skulder		29,6	54,9
Summa Skulder		963,5	1 232,9
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 045,3	1 299,8
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
- Panter och därmed jämförliga säkerheter		0,0	0,0
- Ansvarförbindelser		0,0	0,0
- Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0,0	0,0
- Övriga ansvarförbindelser		0,0	0,0

Noter	Inventarier	Anläggningar	Total
Not 1: Anläggningstillgångar			
Ingående balans	4,4	820,1	824,5
Avskrivningar	-0,9	-22,5	-23,4
Utrangeringar anläggningar			
Investeringar under året	2,0	231,1	233,1
Utgående balans	5,5	1 028,8	1 034,2

Not 2 Eget kapital		VA	Total
Balanserat resultat		1,5	1,5
Årets resultat		0,1	-16,0
Summa Eget Kapital		1,6	-14,5
Not 3 Förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		2 022	2 023
Ingående anslutningsavgifter		147,8	159,7
Anslutningsavgifter 2020		0,0	0,0
Anslutningsavgifter 2021		0	0,0
Anslutningsavgifter 2022		15,7	0,0
Anslutningsavgifter 2023		0	32,9
Återföring av tidigare års anslutningsavgifter		-3,5	-3,7
Återföring av årets anslutningsavgifter		-0,5	-0,7
UB förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		159,7	188,2
Not 4 Fondavsättning framtida investering		2 022	2 023
Ingående fondavsättning		64,1	75,2
Genomförd avsättning under året		11,1	0,0
UB fondavsättning framtida investering		75,2	75,2
Not 5 Övriga Långfristiga skulder		2 022	2 023
Ingående balans		673,0	774,7
Årets förändring		101,7	215,7
UB Långfristiga skulder		774,7	990,4

10.9 Nyckeltal

Nyckeltal	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Utfall helår 2023
Total kostnad per ansluten	2 643,00	2 809,20	2 766,40	3 706,00
Total kostnad per kubikmeter levererat dricksvatten	33,00	35,20	34,80	46,0
Andel drift- och underhållskostnad av total kostnad	78,2 %	75,2 %	79,9 %	72,5 %
Andel räntor och avskrivningar av total kostnad	24,6 %	26,2 %	27,5 %	28,1 %
Nyinvesteringar per ansluten	2 877,39	2 236,50	7 414,70	5 412
Reinvesteringar per ansluten	1 186,50	1 186,50	1 775,20	1 399
VA taxa typhus A	9 516,00	9 801,50	9 802,20	10 291,00
Antal anslutna personer	34 701 st	35 738 st	34 701 st	35 162 st
Antal anläggningar	6 352 st	6 413 st	6 469 st	6 502 st

10.10 Investeringsredovisning

10.10.1 Investeringsredovisning, årlig budget (mnkr)

Investeringar 2023 (mnkr)	Budget 2023	Utfall helår 2023	Avvikelse utfall mot budget	Förslag ombudgeteringar
Vatten och avlopp - Nyinvestering	-198,7	-96,9	101,8	89,6
Vatten och avlopp - Reinvestering	-51,7	-49,2	2,5	0
Vatten och avlopp - Anslutningsavgifter	-86,3	-93,6	-7,3	7,4
Totalt (mnkr)	-336,7	-239,7	97,0	97,0

Kommentarer till taxefinansierad investeringsredovisning, årlig budget

Budgeten för året är uppdelad på 13 samlingsposter och 5 projekt med enskild budget, det vill säga enskilda projekt enligt regler för investeringar.

Budget för investeringar för Vatten- och avloppsverksamheten (VA) 2023 uppgår till 336,7 miljoner kronor. Utfallet är 239,7 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 97,0 miljoner kronor under budget.

Den ekonomiska avvikelsen beror främst på att entreprenaderna för flera av de större projekten har senarelagts, senarelagt detaljplanearbete och omprioritering av projekt i syfte att samordna med andra infrastrukturprojekt och stadsdelsutveckling.

Avvikelsen för nyinvesteringar på 101,8 miljoner kronor beror framförallt på projekten *Nytt avloppsreningsverk* och *Ny dricksvattenförsörjning*. Båda projekten håller antagen tidplan, men har påverkats av vissa kostnadsförskjutningar i tid.

Nedan redovisas avvikelser inom samlingsposterna.

Nyinvestering ledningsnät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 11,4 miljoner kronor och utfallet för året är 8,5 miljoner kronor. Det ger en avvikelse på 2,9 miljoner kronor under budget. Avvikelsen beror bland annat på projekt runt Dr Westerlunds Gata där det pågår omfattande exploaterings- och förtätningsprojekt. Förstärkning av dricks-, dag- och spillvattenledningar pågår.

Nyinvestering vattenverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten 2023 är 23,6 miljoner kronor och utfallet för 2023 är 2,6 miljoner kronor. Det ger en avvikelse på 20,9 miljoner kronor under budget. Anledningen till avvikelsen är främst projektet *Uranreduktion Vånsjöbro*.

Nyinvestering avloppsverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten 2023 är 1,0 miljoner kronor och utfallet för 2023 är 0 miljoner kronor. Med anledning av personalbrist och prioritering av andra samlingsposters projekt, har inte projekt kunnat startas under 2023.

Nyinvestering Dagvattenanläggningar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten 2023 är 2,0 miljoner kronor och utfallet för 2023 är 2,6 miljoner kronor.

Reinvestering Ledningsnät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 28,0 miljoner kronor och utfallet 23,9 miljoner kronor. Det ger en avvikelse på 4,1 miljoner kronor under budget. Ekonomisk avvikelse beror på förändring i tidplan för projektet *Överföringsledning Vånsjöbro*.

Reinvestering vattenverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 10,4 miljoner kronor och utfallet är 11,1 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 0,7 miljoner kronor över budget.

Reinvestering avloppsverk SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 12,3 miljoner kronor och utfallet 12,6 miljoner kronor.

Avloppsverk Enköping stödåtgärder SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,6 miljoner kronor och utfallet är 0,6 miljoner kronor. Endast nödvändiga åtgärder har genomförts, för att det nuvarande avloppsreningsverket ska fungera tills det nya avloppsreningsverket är i drift.

Reinvesteringar Dagvattenanläggningar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,4 miljoner kronor och utfallet knappt 1,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror bland annat på oförutsedda investeringsutgifter i vissa dagvattenanläggningar.

Fordon SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 0,6 miljoner kronor och utfall 0,5 miljoner kronor.

Exploatering nya nät SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten är 30,0 miljoner kronor och utfallet 46,2 miljoner kronor, vilket är en avvikelse på 16,2 miljoner kronor över budget. Avvikelsen beror bland annat på att tidplaner har förändrats i fleråriga projekt. Projekten inom exploatering har även kostnadsökningar bland annat på grund av prisökningar för material på grund av rådande inflation.

Nya omvandlingsområden SAMLINGSPOST

Samlingsposten består bland annat av projekten VA Ekudden, VA Kolarvik Sjöängarna och VA Märsön.

Total budget för samlingsposten år 2023 är 54,8 miljoner kronor och utfall är 47,4 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 7,4 miljoner kronor under budget. Orsaken är att utbyggnaden av VA i omvandlingsområdena Märsön och Ekudden har justerade tidplaner.

Övriga nyinvesteringar SAMLINGSPOST

Total budget för samlingsposten 2023 är 1,5 miljoner kronor och utfall är 0 miljoner kronor, avvikelsen beror på att tidplanen för nytt ledningskartverk har justerats.

10.10.2 Investeringsredovisning, enskilda projekt (mnkr)

I tabellerna nedan redovisas både projekt med och utan genomförande beslut från kommunstyrelsen samt de projekt som tagits i bruk under året.

Enskilda projekt utan genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)				Status
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2023	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget	
VA Ekudden	-25,0	-3,7	-25,0	0,0	Projekt/system handling pågår
VA Märsön	-180,0	-3,6	-180,0	0,0	Projekt/system handling pågår
Totalt (mnkr)	-205,0	-7,3	-205,0	0,0	

Pågående enskilda projekt med genomförandebeslut från kommunstyrelsen	Totalt per projekt (mnkr)				Status
	Total budget	Utfall t.o.m. dec 2023	Total prognos	Avvikelse prognos mot budget	
VA Nytt avloppsreningsverk	-1 260,0	-209,1	-1 260,0	0,0	Investering pågår
VA Kolarvik Sjöängarna	-110,0	-56,5	-121,5	-11,5	Investering pågår
VA Ny dricksvattenförsörjning	-900,0	-2,5	-900,0	0,0	Investering pågår
Totalt (mnkr)	-2 270,0	-268,1	-2 281,5	-11,5	

Kommentarer till taxefinansierad investeringsredovisning, enskilda projekt

Utbyggnaden av VA i omvandlingsområdena Ekudden och Märsön är senarelagda med anledning av detaljplanearbete och förändrad lagstiftning.

Projekten Nytt reningsverk, Ny dricksvattenförsörjning och Kolarvik Sjöängarna följer uppsatta mål för budget, tid och kvalitet.